CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

39

BASIC
ANGLO-NEPALI DICTIONARY

काफ्लेज्यूको अमर–शब्दकोश !

विद्यार्थीहरूका लागि अमूल्य वरदान !!

उँ नै अंग्रेजीभाषा बोल्न र लेख्न सिकाउने अनौठो पुस्तक !!!

By

Devi Prasad Kafle

tionary
12

Published by

ustak–Sansar

llibazar, Kathmandu;

NEPAL

[Price Rs. 8/-

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Published by:–
Pustak-Sansar
Dillibazar, Kathmandu,
NEPAL.

(All rights reserved with the Author)
First Edition on 1982. (2039.)

११९८८

Printed at:
Ministry of Panchayat & Local Development,
Adarsha Chhapakhana, Ramshahpath Ph. No. 13414

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

PREFACE

English Language being considered as a universal, popular and rich language, every country of the world has adopted a method of learning this language through the medium of its own national language.

Hence, with a view to impart greater knowledge of English language in a short period through the medium of our national language Nepali, I have prepared and published this "Basic Anglo–Nepali Dictionary".

In it various subjects and the related words and sentences are kept under the same heading in alphabetical order. This will help the reader to find out the meaning of any word immediately without any difficulty.

As there is a total lack of a book like this, I have tried to fulfil that lacking. If interest is shown by the readers, I will consider my pain to be of worth.

In preparing this book the hardships and complexities of preparing a dictionary was felt. The suggestion and advice for making this book more useful is expected from the readers.

Shiva Ratri 2038
Kathmandu.

Devi Prasad Kafle

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

भूमिका

अंग्रेजी भाषा विश्वव्यापी लोकप्रिय र समृद्ध भाषा मानिएकोले आज संसारको प्रत्येक मुलुकले आ–आफ्नो राष्ट्रभाषाको माध्यमबाट अंग्रेजी भाषाको ज्ञान प्राप्त गर्ने विधि अपनाएको छ ।

त्यसैले मैले पनि आफ्नै राष्ट्रभाषा नेपालीको माध्यमबाट थोरै समयमा नै अंग्रेजी भाषाको धेरै ज्ञान प्राप्त हुनसकोस् भनी यो "Basic Anglo–Nepali Dictionary" पुस्तक तैयार पारी प्रकाशित गरेको हुँ ।

यसमा विभिन्न विषयहरू समाविष्ट गरी सम्बन्धित शब्द र वाक्यहरू सम्बन्धित विषय अन्तर्गत नै वर्णानुक्रमसँग राखिएका छन् । यसबाट पाठकहरूलाई कुनै पनि शब्दको अर्थ बिना कुनै कठिनाइ झट्ट हेर्न र पत्ता लगाउन सजिलो हुने नै छ ।

हाम्रो मुलुकमा यस किसिमको पुस्तकको सर्वथा अभाव भएकोले नै मैले सोही अभाव मेट्न यो प्रयास गरेको हुँ । पाठकवर्गले यस-लाई रूचाइदिनु भएमा म आफ्नो परिश्रम सार्थक सम्झने छु ।

शब्दकोष तयार गर्ने काम वहुतै कठिन र जटिल रहेछ भन्ने कुरो यो पुस्तक तयार गर्दा अनुभव गरियो । यसलाई अझै राम्रो रूपमा प्रकाशित गर्दैलानमा पाठकहरूको सल्लाह र सुझाउको अपेक्षा राखिएको छ ।

शिवरात्रि २०३८ साल
काठमाडौं

देवीप्रसाद काफ्ले

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

CONTENTS (विषय–सूची)

Subjects: *Pages*

1. Salutation (अभिवादन) — 1
2. Some English Words of Daily Use (केही दैनिक व्यवहारका शब्दावली) — 2
3. Verbs Glossary (क्रिया शब्दावली) — 6
4. Adjectives Glossary (विशेषण शब्दावली) — 12
5. Parts of the Body (शरीरका अङ्ग) — 22
6. Relations (साइनु) — 23
7. Conditions of the Body and Diseases (शरीरका अवस्था र रोगहरू) — 24
8. Corn and Eatables (अन्न र खाद्यपदार्थहरू) — 25
9. Fruits and Vegetables (फल र तरकारीहरू) — 27
10. Flowers (फूलहरू) — 28
11. Different Colours (विभिन्न रङ्गहरू) — 28
12. Spices and Medicines (मसला र औषधिहरू) — 29
13. Animals (जनावरहरू) — 30
14. Birds (चराचुरूङ्गीहरू) — 31
15. Worms and Insects (कीरा र फट्याङ्ग्राहरू) — 32
16. House and Their Parts (घर र यसका खण्डहरू) — 33
17. Domestic Articles (घरायसी सामानहरू) — 35
18. Clothes and Wearing Garments (लुगा र पोशाकहरू) — 38
19. Jewels, Ornaments and Minerals (जुहारात, गहना र खनिज पदार्थहरू) — 39

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Subjects: *Pages*

20. Musical Instruments (बाजाहरू) — 40
21. Followers of Occupations (व्यवसायीवर्गहरू) — 41
22. Days and Seasons (समय र ऋतुहरू) — 43
23. Universe and Nature (ब्रह्माण्ड र प्रकृति) — 44
24. Art, Science and Religion (कला, विज्ञान र धर्म) — 46
25. Post-office and Tele-communications (हुलाक र दूर सञ्चार) — 48
26. Railways (लीकगाडी) — 49
27. Hospitals (अस्पताल) — 50
28. Banks (बैंक) — 51
29. Some Antonym Words (केही विपरीतार्थक शब्दहरू) — 52
30. Some Paronym Words (केही भिन्नार्थक शब्दहरू) — 60
31. Miscellaneous (विविध) — 64
32. Sentences of Order (आज्ञाका वाक्यहरू) — 71
33. Sentences of Question (सवालका वाक्यहरू) — 75
34. Sentences of Answer (जवाफका वाक्यहरू) — 77
35. English Proverbs with their Nepali Equivalents (अंग्रेजी उखानका नेपाली पर्याय) — 79
36. Numerals (संख्याहरू) — 82

Corrections (शुद्धि–पत्र) - 86

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Basic

Anglo-Nepali DICTIONARY

1. Salutation
(अभिवादन)

Good morning !– नमस्ते !
Good day !– नमस्ते !
Good afternoon !– नमस्ते !
Good evening !– नमस्ते !
Good night !– नमस्ते !
Sir !– महाशय !
Madam !– महाशया !
Mister !– श्रीमान् !
Mistress !– श्रीमती !
Miss !– कुमारी !
Welcome !– स्वागत !
Well-wish !– शुभकामना !
Good will !– शुभेच्छा !
Bow !– दण्डवत् !
Prostration !– दण्डवत् !

Salutation !– प्रणाम !
Good blessings !– शुभाशीर्वाद !
Thanks !– धन्यवाद !
Congratulations !– बधाई !
Please !– कृपया !
Sorry !– अफसोस !
Well done !– क्याबात !
Bravo !– स्याबास !
O. K. !– ठीक !
Excuse me !– माफ गर्नुहोस् !
Forgive me !– माफ गर्नुहोस् !
Pardon me !– क्षमा गर्नुहोस् !
Good-bye !– विदा !
Bye, Bye !– विदा, विदा !
Ta, Ta !– विदा !

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

2. Some English Words of Daily use
(केही दैनिक व्यवहारका अँग्रेजी शब्दावली)

A– एउटा; एक ।
After– पछि ।
Again– फेरि ।
Alas– हा ! ; कठै!
A little– अलिकता ।
All– सबै ।
All right– ल हुन्छ !
Also– पनि ।
Am– छु ; हुँ ।
An– एउटा; एक ।
And– र; अनि ।
Are– हौं; हौ; हुन्; छन्; छौ; छौं ।
As– जस्तै; उस्तै ।
At– मा ।
At once– तुरुन्तै ।
Back– पछाडि ।
Be careful– होशियार ।
Below– मनि ।
Beneath– मुन्तिर ।
Beware– खबरदार !
Bravo – क्यावात् !
But– तर; परन्तु ।
By– बाट; द्वारा ।
Bye– बिदा !
By God– धरोधर्म !
Can– सके; सक्नु ।
Certainly– ल; ज्यू; अवश्य ।
Completely– पूरै ।
Congratulations– बधाई !
Daily– सधैं; दिनहुँ ।
Different– बेग्लै ।
Directly– सरासरी ।
Downwards– तलतिर ।
Each– हरेक ।
Else– नत्र ।
End– अन्त्य ।
Enough–भयो; प्रशस्त ।
Etcetera– इत्यादि; आदि ।
Every– हरेक ।
Everywhere– जतातते ।
Excellent– क्या राम्रो !
Except-- बाहेक ।
Far– पर; टाढा ।
Fie– छि: !
Finished– सकियो ।
For– लागि; निम्ति ।
Former– अघिल्लो ।
Formerly– उहिले ।
Forward– अघिल्तिर ।
From– देखि; बाट ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Front– सामुन्ने ।
Generally– प्राय: ।
Good– राम्रो; असल ।
Good luck– अहोभाग्य ।
Happy end– शुभम् ।
He– ऊ; त्यो ।
Hello !– ए !
Hence– यसर्थ ।
Her– उसको; उनको ।
Here– यता; यहाँ ।
Hey !– ए !
Him– उसलाई ।
His– उसको ।
Hither– यहाँ ।
Ho-Ho !– हा-हा !
How– कसरी; कस्तो ।
How big– कत्रो ।
How far– कति पर ।
How long– कैलेसम्म ।
How many– कति ।
How much– कति ।
How often– कतिपल्ट ।
How sweet– कति मीठो ।
Hurrah– वाहवाह !
I– म ।
If– यदि ।
Immediate– झट्ट ।
Immediately– झट्टै ।
In– मा; भित्र ।
Indeed– साँच्चै ।
In front of– सामुन्ने ।
Into– मा; भित्र ।
Is– छ; हो ।
It– यो; त्यो ।
Kind– थरी; किसिम ।
Liar– झूटो ।
Like– जस्तै; सरि ।
Long ago– उहिले ।
Many– अनेक ।
Marvellous– गजब ।
May– सक्नु; सके ।
Me– मलाई ।
Mine– मेरो ।
Mostly– प्राय: ।
My– मेरो ।
My God– बाब्बै !
My Goddess– आम्मै !
Myself– मै ।
Nay– नाइँ; अहँ ।
Near– नजीक; नेर ।
Nearly– झण्डै ।
Next Year– आघौं ।
No– नाइँ; अहँ ।
No– होइन; छैन ।
No more– भयो; भो ।
None– केही होइन ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nonsense- सिल्ली ! फटाहा !
Not- होइन; छैन।
Now- अहिले; अब।
Now-a-days- अचेल।
O ! - हरे ! ; अहो ! ; अहा !
Of- को।
Of course ! - हो ! ; अवश्य !
Off- पर
Often- कहिलेकाहीं।
O God ! - हरे राम !
Oh ! - हे ! ; अहो !
On- मा; तिर।
One- एक; एउटा।
Only- मात्र; खालि; केवल।
Or- वा; अथवा।
Other- अर्को।
Otherwise- नत्र।
Our- हाम्रो।
Over- माथि; समाप्त; ज्यादै।
Own- आफ्नो; आफ्नू।
Perhaps- कदाचित।
Phew ! - धिक्कार !
Pish ! - छि: !
Please- कृपया।
Probably- सम्भवत:।
Quick- फट्ट।
Quite- एकदम।
Really- साँच्चै।

Same- सोही।
Same as- जस्तै।
Self- आफै।
She- उनी।
So- यस्तो; उस्तो।
Some- केही।
Somebody- कोही।
Sometimes- कहिलेकाहीं।
Someone- कोही।
So much- यति।
Soon- वित्तिकै।
Sorry- कठै! ; ज्या !
Still- अरू।
Such as- झैं; जस्तै।
Suddenly- एक्कासि।
Than- भन्दा।
Thanks !- धन्यवाद !
That- त्यो।
That is to say- अर्थात्।
The- यो; त्यो।
Their- उनीहरूको।
Them- उनीहरूलाई।
Then- अनि; तब।
There- त्यहाँ; त्यता।
Therefore- यसर्थ; तसर्थ।
The same- उही; त्यही।
These- यी।
They- उनीहरू।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Thine– तेरो ।
This– यो ।
Thither– उता; त्यता ।
Those– तिनीहरू; ती ।
Thou– तँ ।
Throughout– सर्वत्र ।
Thus– यसरी ।
Thy– तेरो ।
Till– सम्म ।
Time– पल्ट; खेप ।
To– देखि; लाई; तिर ।
Today– आज ।
Tomorrow– भोलि ।
Too– पनि ।
Too much– निकै; औधी ।
Towards– तिर; पट्टि ।
Turn– पालो ।
Tush !– छिः !
Tut !– छ्या !
Under– मन्तिर ।
Unless– जबसम्म ।
Untill– जबसम्म ।
Up– उँभो ।
Upon– माथि; मा ।
Upto– सम्म ।
Upwards– मास्तिर ।
Us– हामीलाई ।
Useless– व्यर्थ ।
Uselessly– सित्तैं ।
Very– धेरै ।
Very well– बडो वेश ।
Via– भएर ।
Virtually !– साँच्चै !
Was– थियो ।
Way– जस्तो ।
We– हामीहरू ।
Welcome !– स्वागत !
Well !– लौ त !; भलो !
Well done !– क्याबात् !
Well wish !– शुभकामना !
Were– थिए ।
What ?– के ?; कुन ?; हँ ?
What for ?– किन ?
When– कहिले; जब ।
Whenever– जहिले सुकै ।
Where– कहाँ; कता ।
Wherever– जतासुकै ।
Where from ?– कताबाट ?
Where to ?– कतातिर ?
Whether– यदि; वा ।
Which– कुन; जुन; कुनचाहिं ।
Whichever– जुनसुकै ।
While– जबसम्म ।
Who– कुन; को ।
Wholly– सारा; सबै ।
Whom– कसलाई; जसलाई ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Whose– कसको; जसको।
Why ?– किन ?
With– ले; संग।
Within– भित्र।
Without– बेगर; बाहेक।
Woe– ऐया !; कठैबरी !
Yea !– हो ! अँ !
Yes !– अँ !; हो !
Yesterday– हिजो।
Yet– अझ; तापनि।
You– तिमी; तपाईं।
Your– तिम्रो; तपाईंको।

3. Verbs Glossary
(क्रिया शब्दावली)

Absent– गयल हुनु।
Abuse– गाली गर्नु।
Accept– स्वीकार गर्नु।
Accompany– साथ लाग्नु।
Achieve– प्राप्त गर्नु।
Act– काम गर्नु।
Add– जोड्नु।
Admit– भर्ना गर्नु।
Advise– सल्लाह दिनु।
Agree– राजी हुनु।
Answer– जवाफ दिनु।
Arrive– आइपुग्नु।
Ask– सोध्नु।
Attack– आक्रमण गर्नु।
Bathe– नुहाउनु।
Be– हुनु।
Beat– कुट्नु।
Become– हुनु।
Beg– भिक्षा माग्नु।
Begin– थाल्नु।
Believe– पत्याउनु।
Bind– बाँध्नु।
Bite– टोक्नु।
Blow– वहनु।
Boil– उमाल्नु।
Break– भाँच्नु।
Breathe– सास फेर्नु।
Bring– ल्याउनु।
Burn– पोल्नु।
Buy– किन्नु।
Call– बोलाउनु।
Can– सक्नु।
Carry– लैजानु।
Catch– समाउनु।
Change– साट्नु।
Cheat– ठग्नु।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Chew- चपाउनु ।
Choose- रोज्नु ।
Clap- थपडी बजाउनु ।
Clean- सफा गर्नु ।
Climb- चढ्नु ।
Close- बन्द गर्नु ।
Clothe- लुगा लाउनु ।
Come- आउनु ।
Cook- पकाउनु ।
Copy- नक्कल सार्नु ।
Count- गन्नु ।
Cross- वारपार गर्नु ।
Cry- कराउनु ।
Cure- निको पार्नु ।
Cut- काट्नु ।
Dance- नाच्नु ।
Deliver- सुम्पनु ।
Demand- माग्नु ।
Deny- नकार्नु ।
Depend- भर पर्नु ।
Deposit- जम्मा गर्नु ।
Describe- वर्णन गर्नु ।
Die- मर्नु ।
Dig- खन्नु ।
Dismiss- खारेज गर्नु ।
Divide- भाग लाउनु ।
Do- गर्नु ।
Drag- घिसार्नु ।

Draw- तान्नु ।
Drink- पिउनु ।
Drive- हाँक्नु ।
Drive- धपाउनु ।
Dry- सुकाउनु ।
Dye- रंगाउनु ।
Earn- कमाउनु ।
Eat- खानु ।
End- सकिनु ।
Engage- लागिरहनु ।
Enjoy- रमाइलो गर्नु ।
Enter- पस्नु ।
Exchange- साट्नु ।
Excrete- हग्नु ।
Explain- व्याख्या गर्नु ।
Export- निकासी गर्नु ।
Fail- फेल हुनु ।
Fall- खस्नु ।
Fan- हम्कनु ।
Fasten- बाँध्नु ।
Fear- डराउनु ।
Feed- ख्वाउनु ।
Feel- चाल पाउनु ।
Fight- लडाइँ गर्नु ।
Fill- भर्नु ।
Find- पाउनु ।
Fine- जरीवाना गर्नु ।
Finish- सिध्याउनु ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Flow- बग्नु ।
Fly- उड्नु ।
Fold- पट्याउनु ।
Follow- पछ्याउनु ।
Forget- बिर्सनु ।
Fry- भुट्नु ।
Fulfil- पूरा गर्नु ।
Gather- बटुल्नु ।
Get- पाउनु ।
Give- दिनु ।
Go- जानु ।
Graze- चर्नु ।
Greet- स्वागत गर्नु ।
Grind- पिस्नु ।
Grow- बढ्नु ।
Guide- बाटो देखाउनु ।
Hang- झुण्ड्याउनु ।
Happen- हुनु ।
Have- हुनु ।
Hear- सुन्नु ।
Heat- तताउनु ।
Help- मद्दत गर्नु ।
Hide- लुकाउनु ।
Hire- भाडामा दिनु ।
Hit- हिर्काउनु ।
Hold- समाउनु ।
Hope- आशा गर्नु ।
Hunt- शिकार खेल्नु ।
Hurry- हतार गर्नु ।
Import- पैठारी गर्नु ।
Inform- सूचना दिनु ।
Insult- बेइज्जत गर्नु ।
Invite- निम्त्याउनु ।
Jump- उफ्रनु ।
Join- जोर्नु ।
Joke- ठट्टा गर्नु ।
Journey- यात्रा गर्नु ।
Keep- राख्नु ।
Kick- लत्याउनु ।
Kill- मार्नु ।
Kiss- म्वाइँ खानु ।
Knit- बुन्नु ।
Knock- घच्घच्याउनु ।
Know- जान्नु ।
Labour- मिहिनेत गर्नु ।
Late- अबेला गर्नु ।
Laugh- हाँस्नु ।
Lay- ढल्कनु ।
Leak- चुहुनु ।
Learn- सिक्नु ।
Leave- छाड्नु ।
Lend- सापट दिनु ।
Let- गर्न दिनु ।
Lick- चाट्नु ।
Lie- ढाँट्नु ।
Lift- उचाल्नु ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Light– बाल्नु ।
Live– बस्नु ।
Look– चियाउनु; हेर्नु ।
Lose– गुमाउनु ।
Love– माया गर्नु ।
Make– बनाउनु ।
Marry– बिहे गर्नु ।
Meet– भेट्नु ।
Melt– पघाल्नु ।
Milk– दुहुनु ।
Mind– ध्यान दिनु ।
Miss– चुक्नु ।
Mix– मिसाउनु ।
Mock– गिल्ला गर्नु ।
Move– चलाउनु ।
Need– चाहिनु ।
Note– टिप्नु ।
Notice– जनाउ दिनु ।
Obey– भनेको मान्नु ।
Occur– घट्नु ।
Offer– अर्पिनु ।
Open– खोल्नु ।
Order– अह्राउनू ।
Pass– उत्तीर्ण हुनु ।
Pay– तिर्नु ।
Peep– चियाउनु ।
Pick– टिप्नु ।
Play– खेल्नु ।
Please– रमाउनु ।
Pluck– टिप्नु ।
Praise– प्रशंसा गर्नु ।
Pray– प्रार्थना गर्नु ।
Prepare– तयार पार्नु ।
Present– हाजिर हुनु ।
Prey– शिकार गर्नु ।
Print– छाप्नु ।
Proud– घमण्ड गर्नु ।
Pull– तान्नु ।
Punish– सजाय गर्नु ।
Purchase– किन्नु ।
Push– धकेल्नु ।
Put– राख्नु ।
Quarrel– झगडा गर्नु ।
Quench– तिर्खा मेट्नु ।
Rain– बर्सनु ।
Reach– आइपुग्नु ।
Read– पढ्नु ।
Reap– बाली काट्नु ।
Receive– पाउनु ।
Reduce– घटाउनु ।
Refuse– नकार्नु ।
Regret– दुःखमनाउ गर्नु ।
Reject - बदर गर्नु ।
Remain– रहनु ।
Remember– सम्झनु ।
Repair– मर्मत गर्नु ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Repeat– दोहोर्‍याउनु ।
Reply– जवाफ दिनु ।
Request– निवेदन गर्नु ।
Respect– मान गर्नु ।
Rest– आराम गर्नु ।
Return– फर्कनु ।
Rid– छुट्कारा दिनु ।
Ride– चढ्नु ।
Ring– बजाउनु ।
Rise– उदाउनु ।
Roam– रल्लिनु ।
Roll– बेर्नु ।
Rot– कुहुनु ।
Rub– दल्नु ।
Ruin– नाश गर्नु ।
Run– दगुर्नु ।
Salute– सलाम गर्नु ।
Save– जोगाउनु ।
Say– भन्नु ।
See– हेर्नु ।
Seek– खोज्नु ।
Seem– जस्तो देखिनु ।
Sell– बेच्नु ।
Send– पठाउनु ।
Set– अस्ताउनु ।
Serve– सेवा गर्नु ।
Sew– सिउनु ।
Shine– चम्कनु ।
Show– देखाउनु ।
Shut– बन्द गर्नु ।
Sign– सही गर्नु ।
Sing– गाउनु ।
Sink– डुब्नु ।
Sit– बस्नु ।
Slay– हत्या गर्नु ।
Sleep– सुत्नु ।
Slip– चिप्लनु ।
Smell–बास्ना आउनु ।
Smile– मुस्कुराउनु ।
Sow– छर्नु ।
Speak– बोल्नु ।
Spend– खर्च गर्नु ।
Spin– कात्नु ।
Spite– थुक्नु ।
Spoil– बिगार्नु ।
Stand– उभिनु ।
Start– हिंड्नु ।
Steal– चोरी गर्नु ।
Sting– चिल्नु ।
Stop– रोकिनु ।
Succeed– सफल हुनु ।
Suck– चुस्नु ।
Supply– जुटाउनु ।
Swear– किरिया खानु ।
Sweep– बढार्नु ।
Swim– पौड्नु ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Take- लिनु ।
Taste- चाख्नु ।
Teach- पढाउनु ।
Tear- च्यात्नु ।
Tease- जिस्क्याउनु ।
Tell- भन्नु ।
Test- जाँच्नु ।
Think- सोच्नु ।
Throw- फ्याँक्नु ।
Tie- कस्नु ।
Touch- छुनु ।
Tour- यात्रा गर्नु ।
Trap- वल्झाउनु ।
Treat- व्यवहार गर्नु ।
Tremble- काम्नु ।
Try- चेष्टा गर्नु ।
Turn- फर्कनु ।
Twist- वटार्नु ।
Unite- मिलाउनु ।
Untie- फुकाउनु ।
Uproot- उखेल्नु ।
Use- उपयोग गर्नु ।
Vex- दिक्क गर्नु ।
Visit- भेट्नु ।
Vomit- छाद्नु ।
Vow- भाकल गर्नु ।
Wake- विउँझनु ।
Walk- डुल्नु ।
Wash- धुनु ।
Waste- खेर फाल्नु ।
Watch- रुङ्नु ।
Weave- बुन्नु ।
Wed- विहे गर्नु ।
Weep- रूनु ।
Weigh- जोख्नु ।
Welcome- स्वागत गर्नु ।
Wet- भिज्नु ।
Win- वाजी जित्नु ।
Wink- झिम्क्याउनु ।
Winnow- निफन्नु ।
Wipe- पुछ्नु ।
Wrap- बेर्नु ।
Worship- पूजा गर्नु ।
Write- लेख्नु ।
Yawn- हाइ गर्नु ।
Yoke- हलो नार्नु ।
Zone- इजार बाँध्नु ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

4. Adjectives Glossary
(विशेषण शब्दावली)

Able- लायक ।
Absent- गयल ।
Accurate- दुरुस्त ।
Active- सक्रिय ।
Actual- साँच्चिको ।
Afraid- डराएको ।
Ago- उहिले ।
Alert- चनाखो ।
Alive- जीउँदो ।
All- सबै ।
Alone- एक्लो ।
Ancient- प्राचीन ।
Angry- रिसाएको ।
Annual- वार्षिक ।
Another- अर्को ।
Anxious- व्याकुल ।
Any- कुनै ।
Appropriate- उपयुक्त ।
Approximately- अन्दाजी ।
Artificial- बनावटी ।
Ashamed- लज्जित ।
Authentic- वास्तविक ।
Awake- बिउँझो ।
Awful- डरलाग्दो ।
Bad- खराब ।
Barren- बाँझो ।
Beautiful- सुन्दर ।
Beloved- प्यारो ।
Beneficial- लाभदायी ।
Best- उत्तम ।
Big- ठूलो ।
Bitter- तीतो ।
Black- कालो ।
Blank- सादा ।
Blind- अन्धो ।
Blue- नीलो ।
Bluff- ढँटुवा ।
Blunt- भोदो ।
Bogus- कूटो ।
Bold- आँटिलो ।
Bosom- विश्वासी ।
Brave- बहादुर ।
Brief- छोटकरी ।
Bright- चम्किलो ।
Brilliant- तेजिलो ।
Broad- चाक्लो ।
Broken- भाँचिएको ।
Brown- खैरो ।
Busy- व्यस्त ।
Calm- शान्त ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Capable- समर्थ ।
Careful- होशियार ।
Careless- वेहोशी ।
Casual- आकस्मिक ।
Certain- निश्चित ।
Cheap- सस्तो ।
Cheerful- हँसिलो ।
Chief- मुख्य ।
Choise- उम्दा ।
Chosen- रोजिएको ।
Civil- निजामती, सभ्य ।
Classical- शास्त्रीय ।
Clean- सफा ।
Clear- सफा ।
Clever- बाठो ।
Close- निर ।
Coarse- खस्रो ।
Cold- चिसो ।
Comfortable- आरामदायक ।
Comical- हास्यास्पद ।
Common- साधारण ।
Compact- खँदिलो ।
Complete- जम्मै ।
Complex- जटिल ।
Consise- छोटकरी ।
Confident- विश्वस्त ।
Cool- चिसो ।
Cordial- हार्दिक ।
Corporal- शारीरिक ।
Correct- ठीक ।
Corrupt- भ्रष्ट ।
Costly- महँगो ।
Coward- काँथर ।
Couragious- आँटिलो ।
Crooked- बाङ्गो ।
Cruel- निर्दयी ।
Cultural- साँस्कृतिक ।
Cunning- छट्टु ।
Curious- अनौठो ।
Curved- घुमाउरो ।
Daily- दिनहुँ ।
Dark- अँध्यारो ।
Darling- मायालु ।
Dead- मरेको ।
Deaf- वहिरो ।
Dear- प्यारो; महँगो ।
Deep- गहिरो ।
Defective- खोटो ।
Definite- निश्चित ।
Delicious- स्वादिलो ।
Democratic- प्रजातान्त्रिक ।
Dense- बाक्लो ।
Different- फरक ।
Difficult- गाह्रो ।
Diligent- मेहनती ।
Dim- धमिलो ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Direct– सीधा ।
Dirty– फोहोरी ।
Dishonest– बेईमान ।
Disloyal– राजद्रोही ।
Disobedient– अटेरी
Divine– स्वर्गीय ।
Domestic– घरेलु ।
Dry– सुख्खा ।
Dull– मूढ ।
Dumb– लाटो ।
Each– हरेक ।
Eager– उत्सुक ।
Early– सवेरै ।
Easy– सजिलो ।
Editorial– सम्पादकीय ।
Elementary– प्रारम्भिक ।
Else – अरू, अर्को ।
Empty– रित्तो ।
Enough– प्रशस्त ।
Entire– सम्पूर्ण ।
Equal– बराबरी ।
Essential– जरूरी ।
Eternal– अमर ।
Ethic– नैतिक ।
Every– हरेक ।
Evil– दुष्ट ।
Exact– दुरुस्त ।
Exhausted– थकित ।
Experienced– अनुभवी ।
Expert– सिपालु ।
External– वाह्य ।
Extra– थपुवा ।
Extravagant– खर्चालु ।
Fair - सुन्दर ।
False– झूटो ।
Familiar– परिचित ।
Famous– प्रसिद्ध ।
Far– टाढा ।
Fast– छिटो ।
Fat– मोटो ।
Feasible– साध्य ।
Fertile- उब्जाऊ ।
Few– थोरै ।
Final– अन्तिम ।
Fine– राम्रो ।
Firm– दृढ ।
Fit– योग्य ।
Flat– चाक्लो ।
Foolish– मूर्ख ।
Foreign– विदेशी ।
Former– अघिल्लो ।
Fortunate– भाग्यमानी ।
Forward– उन्नत ।
Fragrant– सुगन्धित ।
Frank– फरासिलो ।
Free– फुक्का ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Frequent- घरिघरि ।
Fresh- आलो ।
Front- अघिल्लो ।
Full- भरिएको ।
Funny- ठट्यौलो ।
Fussy- उपद्रयाहा ।
Future- आइन्दा ।
Gay- खुशी ।
General- साधारण ।
Gentle- सज्जन ।
Glad- खुशी ।
Gloomy- धमिलो ।
Glorious- तेजस्वी ।
Golden- सुनौलो ।
Good- असल ।
Gracious- दयालु ।
Grand- भव्य ।
Grateful- कृतज्ञ ।
Grave- गम्भीर ।
Great- महान् ।
Greedy- लोभी ।
Green- हरियो ।
Grey- खराने ।
Guilty- दोषी ।
Half- आधा ।
Handsome- सुन्दर ।
Happy- सुखी; खुशी ।
Hard- साह्रो ।
Harsh- खस्रो ।
Healthy- निरोगी ।
Hearty- हार्दिक ।
Heavy- गह्रौं ।
Helpful- हितकर ।
Helpless- निःसहाय ।
High- अग्लो ।
Hollow- खोक्रो ।
Holy- पवित्र ।
Honest- ईमान्दार ।
Honourable- माननीय ।
Horrible- डरलाग्दो ।
Hot- तातो ।
Huge- बडेमाको ।
Human- मानवीय ।
Humble- नम्र ।
Hungry- भोको ।
Ideal- आदर्श ।
Idle- अल्छी ।
Ignorant- अज्ञानी ।
Ill- बिरामी ।
Illegal- गैर कानूनी ।
Illiterate- निरक्षर ।
Immediate- व्हट्ट ।
Immortal अमर ।
Impartial- निष्पक्ष ।
Implex- जटिल ।
Impolite- अशिष्ट ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Important- जरूरी।
Impossible- असम्भव।
Impressive- प्रभावशाली।
Improper- अनुचित।
Independent- स्वाधीन।
Individual- निजी।
Industrious- उद्योगी।
Infinite- अपार।
Informal- अनियमित।
Initial- शुरूको।
Inland- अन्तर्देशीय।
Inner- भित्री।
Innocent- निर्दोषी।
Inside- भित्री।
Insipid- खल्लो।
Intellectual- बुद्धिमान्।
Intelligent- बाठो।
Interesting- चाखलाग्दो।
Interior- भित्री।
Internal- आन्तरिक।
International- अन्तर्राष्ट्रिय।
Intimate- घनिष्ट।
Jealous- ईखालु।
Jolly- हँसिलो।
Judicial- अदालती।
Juicy- रसिलो।
Junior- कान्छो।
Keen- उत्सुक; तेज।
Kind- दयालु।
Kittle- अप्ठ्यारो।
Knavish- कपटी।
Lame- लँगडो।
Lank- सिकुटे।
Large- ठूलो।
Last- फेच्चा।
Late- ढीलो।
Late- स्वर्गीय।
Laudable- प्रशंसनीय।
Lazy- लोसे।
Leaky- चुहुने।
Lean- दुब्लो।
Learned- विद्वान्।
Least- कम से कम।
Left- देब्रे।
Legal- कानूनी।
Less- थोरै।
Level- समतल।
Liable- जिम्मेबार।
Liberal- दानी।
Light- हलुको।
Like- जस्तो।
Limp- लुलो।
Liquid- पन्यालो।
Literate- साक्षर।
Little- सानु।
Livelong- चिरस्थायी।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Local- स्थानीय ।
Lone- एकलो ।
Loose- खुकुलो ।
Long- लामो ।
Loud- उत्ताउलो ।
Lovely- सुन्दर ।
Low- तल्लो ।
Loyal- राजभक्त
Lucid- प्रष्ट ।
Lucky- भाग्यमानी ।
Mad- बौलाहा ।
Main- मुख्य ।
Many- धेरै ।
Marvellous- अनौठो ।
Mature- पाको ।
Maximum- अधिकतम ।
Mean- क्षुद्र ।
Medial- माझको ।
Medical- औषधिको ।
Melodious- सुरिलो ।
Memorial- स्मारक ।
Mental- मानसिक ।
Merciful- दयालु ।
Merciless- निर्दयी ।
Merry- रमाइलो ।
Middle- मझौला ।
Mild- सुधो ।
Mine- मेरो ।

Minimum- न्यूनतम ।
Minor- सानु ।
Miraculous- अनौठो ।
Miserable- दु:खी ।
Moist- ओसिएको ।
Modern- आधुनिक ।
Monotonous- एकोहोरो ।
Moral- नैतिक ।
More- बढी ।
Mortal- नश्वर ।
Much- धेरै ।
Mutual- पारस्परिक ।
My- मेरो ।
Naked- नाङ्गो ।
Narrow- साँघुरो ।
National- राष्ट्रिय ।
Natural- प्राकृतिक ।
Naughty- चकचके ।
Near- नजिक ।
Neat- सुग्घर ।
Necessary- आवश्यक ।
Needy- दरिद्र ।
Negative - नकारात्मक ।
Negligent- असावधान ।
Nervous- डरछेरुवा ।
New- नयाँ ।
Neutral- तटस्थ ।
Next- अर्को ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nice– राम्रो।
Noble– सज्जन।
Normal– मामूली।
Novel– नौलो।
Nude– नाङ्गो।
Nutrient– पोषिलो।
Obedient– आज्ञाकारी।
Odd– बिजोर।
Old– पुरानु।
Old– बूढो।
One– एउटा।
Only– मात्रै।
Opaque – धमिलो।
Open– खुला।
Opposite – उल्टो।
Optic– आँखाको।
Optional– ऐच्छिक।
Oral– मौखिक।
Ordinary– मामूली।
Orient– उज्ज्वल।
Original– मौलिक।
Orphan– टुहुरो।
Other– अर्को।
Our– हाम्रो।
Oval– अण्डाकार।
Own– आफ्नै।
Parched– भुटिएको।
Parental– पैतृक।

Partial– पक्षपाती; आंशिक।
Particular– खास।
Past– बितेको।
Paternal– पैतृक।
Peculiar– अनौठो।
Peevish– कचकचे।
Peppery– पिरो।
Perfect– पूरा।
Perishable– नश्वर।
Perky– अहंकारी।
Permanent– स्थायी।
Personal– निजी।
Pet– पालतु।
Physical– शारीरिक।
Pictorial– सचित्र।
Pious– पवित्र।
Pitiful– दयालु।
Plain– सादा।
Pleasant– रमाइलो।
Polite– नम्र।
Poor– गरीब।
Popular– प्रचलित।
Portable– हलुको।
Positive– सकारात्मक।
Possible– सम्भव।
Postal– हुलाकी।
Practical– व्यावहारिक।
Preliminary– प्रारम्भिक।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Premier– मुख्य ।
Present– हाजिर ।
Pretty– सुन्दर ।
Primary– प्राथमिक ।
Private– निजी ।
Probable– सम्भव ।
Prompt– चाँडो ।
Proper– उचित ।
Proud– घमण्डी ।
Public– सार्वजनिक ।
Punctual– समय–परायण ।
Pungent– पिरो ।
Pure– पवित्र ।
Purple– वैजनी ।
Qualified– योग्य ।
Quick– छिटो ।
Quiet– शान्त ।
Radiant– उज्ज्वल ।
Rapid– छिटो ।
Raw– काँचो ।
Real– खास ।
Reasonable– मनासिब ।
Recent– भर्खरैको ।
Red– रातो ।
Regular– नियमित ।
Related– सम्बन्धित ।
Relevant– उपयुक्त ।
Reliable– विश्वस्त ।
Religious– धार्मिक ।
Reserved– सुरक्षित ।
Respectable– माननीय ।
Responsible– जिम्मेवार ।
Rich– धनी ।
Right– ठीक ।
Ripe– पाकेको
Rising– फुलँदो ।
Risky– जोखिमी ।
Romantic– रोमाञ्चकारी ।
Rosy– गुलाफी ।
Rotten– सडेको ।
Rough– विषम ।
Round– गोलो ।
Royal– राजकीय ।
Rude– पाखे ।
Sacred– चोखो ।
Sad– खिन्न ।
Safe - सुरक्षित ।
Salty– नुनिलो ।
Same– उही ।
Satisfactory– सन्तोषजनक ।
Savage– असभ्य ।
Scarce– अपुग ।
Second - दोस्रो ।
Secret– गुप्ती ।
Secular– सांसारिक ।
Secure– प्राप्ति ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Selfish– मतलवी ।
Senior– जेठो ।
Sensible– सचेत ।
Sensitive– सहृदय ।
Separate– अलग ।
Serial– क्रमिक ।
Serious– गम्भीर ।
Several– अनेक ।
Sharp– तिखो ।
Short– छोटो ।
Shy– लज्जालु ।
Sick– बिरामी ।
Silent– मौन ।
Silly– मूर्ख ।
Sleek– चिप्लो ।
Slight– अलिकति ।
Sincere– विश्वासी ।
Single– एउटा ।
Slow– ढीलो ।
Sly– धूर्त ।
Small– सानु ।
Smart– फूर्तिलो ।
Smooth– चिल्लो ।
Simple– साधारण ।
Social– सामाजिक ।
Soft– नरम ।
Solid– खँदिलो ।
Some– केही ।

Sorry– दुःखी ।
Sour– अमिलो ।
Special– खास ।
Spiritual– आध्यात्मिक ।
Splendid– रवाफिलो ।
Stale– बासी ।
Steep– भिरालो ।
Sterile– बाँझो ।
Stern– निर्दयी ।
Straight– सोझो ।
Strange– अनौठो ।
Strict– कडा ।
Strong– वलियो ।
Stupid– मूर्ख ।
Such– यस्तो ।
Sudden– अचानक ।
Sufficient– प्रशस्त ।
Suitable– सुहाउँदो ।
Superfine– उम्दा ।
Superior– श्रेष्ठ ।
Supreme– सर्वोच्च ।
Sure– पक्का ।
Sweet– मीठो ।
Tall– अग्लो ।
Tame– पालतु ।
Tasteful– स्वादिलो ।
Tedious– दिक्कलाग्दो ।
Temporary– अस्थायी ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Tender- कमलो ।
Terrible- डरलाग्दो ।
Thin- दुब्लो ।
Thick- बाक्लो ।
Thirsty- प्यासो ।
Tidy- स्वच्छ ।
Tight- कसिएको ।
Timid- काँतर ।
Tiny- सानु ।
Tired- थकित ।
Together- सँगसँगै ।
Total- जम्मै ।
True- साँचो ।
Ugly- कुरूप ।
Unable- असमर्थ ।
Unfair- अनुचित ।
Unfit- अयोग्य ।
United- सगठित ।
Universal- सार्वजनिक ।
Unusual- असाधारण ।
Upper- माथिल्लो ।
Urgent- अत्यन्त जरूरी ।
Useful- उपयोगी ।
Useless- वेकामे ।
Usual- मामूली ।
Vacant- खाली ।
Valuable- मूल्यवान ।
Vast- वडेमाको ।
Venerable- आदरणीय ।
Verbal- मौखिक ।
Very- धेरै ।
Vital- साह्रै जरूरी ।
Vivid- चहकिलो ।
Vulgar- अशिष्ट ।
Warm- तातो ।
Waste- वेकम्मा ।
Weak- कमजोर ।
Weary- थकित ।
Well- सञ्चो ।
Wealthy- धनी
Wet- भिजेको ।
White- सेतो ।
Whole- जम्मै ।
Wide- फराकिलो ।
Wicked- बदमाश ।
Wild- जङ्गली ।
Wise- ज्ञानी ।
Wonderful- अचम्भको ।
Worse- निकृष्ट ।
Wrong- अशुद्ध ।
Yearly- वार्षिक ।
Yellow- पहेंलो ।
Young- तरुनो ।
Zealous- उत्साही ।
Zesty- स्वादिलो ।
Zigzag- घुमाउरो ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

5. Parts of the Body
(शरीरका अङ्ग)

Abdomen– पेट।
Ankle– गोलीगाँठो।
Arm– पाखुरा।
Back– पिठिउँ।
Backbone– ढाड।
Beard– दाह्री।
Belly– भुँडी।
Blood– रगत।
Body– शरीर।
Bone– हाड।
Brain– मगज।
Breast– छाती (स्त्रीको)।
Bum– चाक।
Calf– पिंडुला।
Cheek– गाला।
Chest– छाती (पुरुषको)।
Chin– चिउँडो।
Ear– कान।
Elbow– कुहिनो।
Eye– आँखा।
Face– अनुहार।
Finger– औंला।
Foot– खुट्टा।
Fore-head– निधार।
Gum– गीजा।
Hair– रौं।
Hand– हात।
Head– टाउको।
Heart– मुटु।
Heel– कुर्कुच्चो।
Hip– पुट्ठा।
Knee– घुँडा।
Leg– खुट्टा।
Lip– ओठ।
Moustache– जुँघा।
Mouth– मुख।
Nail– नङ।
Navel– नाइटो।
Neck– घाँटी।
Nose– नाक।
Pulse– नाडी।
Rib– करङ।
Shoulder– काँध; कुम।
Skin– छाला।
Sole– पैताला।
Stomach– भुँडी।
Temple– कनपट्टी।
Thigh– तिघ्रा।
Throat– गला
Thumb– औंठा।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Toe– औंला (खुट्टाको) ।
Tongue– जीभ्रो ।
Tooth– दांत ।
Vein– नसा ।
Waist– कम्मर ।
Wrist– नारी ।

6. Relations
(साइनु)

Aunt– काकी; माइजू; फुपू ।
Brother– दाजु; भाइ ।
Brother-in-law– भिनाजु; सालो; देवर; जेठान; जेठाज्यू; साढु ।
Co-wife– सौता ।
Daddy– बुवा ।
Daughter– छोरी ।
Daughter-in-law– बुहारी ।
Disciple– चेलो ।
Enemy– शत्रु ।
Family– परिवार ।
Father– बा; पिता ।
Father-in-law– ससुरा ।
Friend– मित्र; साथी ।
Grand father– बाजे ।
Grand-Mother– बजै ।
Guest– पाहुना ।
Host– मेजमान ।
Husband– लोग्ने ।
Mother– आमा; माता ।
Mother-in-law– सासू ।
Mummy– मुमा ।
Nephew– भतिजो; भान्जो; भदाहा ।
Niece– भतिजी; भान्जी; भदै ।
Precepter– गुरु ।
Relation– साइनु ।
Sister– दिदी; बहिनी ।
Sister-in-law– नन्द; आमाजू; देवरानी; साली; भाउजू; जेठानी ।
Son– छोरो ।
Son-in-law– जुवाइँ ।
Uncle– काका; मामा; फुपाज्यू ।
Wife– स्वास्नी ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

7. Conditions of the Body and Diseases
(शरीरका अवस्था र रोगहरू)

Abortion– गर्भपात ।
Acidity– अमलपित्त ।
Acne– डण्डीफोर ।
Ague– काम ज्वरो ।
Asthma– दमा ।
Bald– खल्वाट ।
Belch– डकार ।
Blind– अन्धो ।
Blister– फोका; ठेला ।
Boil– खटिरो ।
Botch– टाटो ।
Catract– फूलो ।
Chicken-pox– ठेउला; दादुरा ।
Child– शिशु ।
Chill– रूघा ।
Cholera- हैजा ।
Cold– ठण्डी; सर्दी ।
Colic– शूल ।
Condition– अवस्था ।
Constipation– कब्जियत्त ।
Coryza– पिनास ।
Cough– खोकी ।
Deaf– वहिरो ।
Diabetes– बहुमूत्र ।
Diarrhoea– अतिसार ।
Disease– रोग ।
Dumb– लाटो ।
Dysentry– पखाला; क्याडा ।
Eczema– लूतो ।
Fainting– मूर्च्छा ।
Fat– मोटो ।
Fever– ज्वरो ।
Giddiness– रिंगटा ।
Gland– गिलटी ।
Goitre– गाँड ।
Gonorrhoea– सुजाक ।
Gout– बाथ; गाँठो ।
Headache– कपाल दुःखाइ ।
Healthy– निरोगी ।
Hiccaugh- बाडुली ।
Hunchbacked– कुवडो ।
Hunger– भोक ।
Hydrocele– अण्डवृद्धि ।
Indigestion– अपच; अजीर्ण ।
Infant– बालख; शिशु ।
Influenza– शीत ज्वर ।
Jaundice– कमलपित्त ।
Lame– लङ्गडो ।
Laugh– हँसाइ ।
Lean– दुब्लो ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Leprosy- कोढी ।
Mad- बौलाहा ।
Malariya- औलो ।
Measles- दादुरा ।
Menstruation- रजस्वला ।
Mole- कोठी ।
Nausea- वाकवाकी ।
Old- बूढो ।
One-eyed- कानो ।
Pain- पीडा ।
Paralysis- लकुवा ।
Patient- बिरामी ।
Piles- अल्काई; हर्सा ।
Pimple- घमौरा ।
Plague- महामारी; प्लेग ।
Pneumonia- निमुनिया ।
Ringworm- दिनाई; लूतो ।
Short- पुड्को ।
Sleep- निद्रा ।
Small-pox- बिफर; माई ।
Sneeze- छिक्का ।
Stomachache- पेट दु:खाइ ।
Stunted- वाउन्ने ।
Tall- अग्लो ।
Tetanus- धनुषटंकार ।
Thin- दुब्लो; पातलो ।
Thirst- तिर्खा; प्यास ।
Toothache- दाँत दु:खाइ ।
Tuberculosis- क्षयरोग ।
Typhoid- म्यादी ज्वरो ।
Vomit- वान्ता; वाक ।
Weep- रूवाइ ।
Wound- घाउ ।
Yawning- हाइ ।
Young- तरुनो ।

8. Corn and Eatables
अन्न र खाद्यपदार्थहरू

Arrowroot- आरारोट ।
Barley- जौ ।
Beaten-rice- चिउरा ।
Biscuit- बिस्कुट ।
Black-gram- मास ।
Bread- रोटी ।
Brown-sugar- शख्खर ।
Butter- नौनी ।
Cake- रोटी ।
Cheese- चीज; छुर्पी ।
Chutney- चटनी ।
Coffee- कफी ।

११९८८ पुस्तकालय

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Confection- मिठाई ।
Corn- अन्न ।
Cream- छाली; तर ।
Curd- दही ।
Curry- कढी ।
Egg- फुल ।
Fish- माछा ।
Flour- पीठो; आँटा; सातु ।
Ghee- घिउ ।
Grain- अन्न ।
Gram- चना ।
Honey- मह ।
Ice-cream- मलाईबरफ ।
Jam- मुरब्बा ।
Jelly- माडा ।
Kedgeree- खिचडी ।
Kidney-bean- मूंग ।
Lentil- मुसुरी ।
Loaf- पाउरोटी ।
Loaf-sugar- गुड; शख्खर ।
Maize- मकै ।
Meat- मासु ।
Milk- दुग्ध ।
Millet- कोदो; मडुवा ।
Mush- ढिडो; लिटो ।
Oil- तेल ।
Paddy- धान ।
Parched-rice- लावा ।
Pea- केराउ ; मटर ।
Pigeon-pea- रहड ।
Pickle- अचार ।
Pie- कचौडी; सिङ्गाडा ।
Polau- पुलाउ ।
Porridge- हलुवा; लिटो ।
Pudding- लिटो; हलुवा ।
Pulse- दाल ।
Rice- चामल; भात ।
Rice-milk- खीर ।
Salt- नून ।
Sauce- अचार; चटनी ।
Semolina- सूजी ।
Sherbat- शर्बत ।
Soyabean- भटमास ।
Sugar- चीनी ।
Sugarcandy - मिस्री ।
Sweetmeat- मिठाई ।
Tea- चिया ।
Ulmic- गुन्द्रुक; सिन्की ।
Vegetable- तरकारी ।
Vineger- चूक; अमिलो ।
Wafer- मालपुआ ।
Water- पानी ।
Wheat- गहुँ ।
Whey- मही ।
Whites- मैदा ।
Wine- रक्सी ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

9. Fruits and Vegetables
(फल र तरकारीहरू)

Apple- स्याउ ।
Almond- कागजीबदाम ।
Banana- केरा ।
Bean- बोडी; सीमी ।
Black-berry- जामुनु; फँडीर ।
Brinjal- भाण्टा ।
Cabbage- बन्दाकोबी ।
Carrot- गाजर ।
Cashewnut- काजु ।
Cauliflower- काउली ।
Chestnut- कटुस ।
Citron- भोगटे ।
Citrous- निबुवा; बिमिरो ।
Coconut- नरिवल ।
Cucumber- काँक्रो; ककरी ।
Currant- किसमिस ।
Custard apple- शरीफा; आँट ।
Date- खजूर; छोहोडा ।
Fruit- फल ।
Garlic- लसुन ।
Grape- अंगूर ।
Groundnut- मुम्फली ।
Guava- अम्बा ।
Jack-fruit-- रूखकटहर ।
Lemon- ज्यामिर; कागती ।
Lichi-- लीची ।
Lime- कागती; ज्यामिर ।
Mango- आँप ।
Mulberry--किम्बु; तूथ ।
Mosambi- मोसम ।
Musk-melon-- खरबूजो ।
Myrobalan-अमला; हर्रो; बर्रो ।
Okra- रामतोरियाँ ।
Onion- प्याज ।
Orange- सुन्तला ।
Papaya- मेवा; पपिता ।
Pea- केराउ; मटर ।
Peach- आरु ।
Pear- नाशपाती ।
Pineapple- भूइँकटहर ।
Pistachio- पेस्ता ।
Plaintain- केरा ।
Plum- बयर ।
Pomegranate- अनार ।
Potato- आलु ।
Pumpkin-लौका; फर्सी; कुभिण्डो ।
Quence- बेल ।
Radish- मूला ।
Raisin- किशमिश ।
Shaddock- भोगटे ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Spong-gourd–घिरौंला; झिगनी ।
Squash– इस्कुस ।
Sugarcane– ऊखु ।
Sweet-lemon–मौसम्मी; जुनार ।
Sweet-potato–सुठनी; सखरकन्द ।
Tamarind– अमिली; तित्री ।
Tomato– गोलभेंडा ।
Turnip– शलगम ।
Tuber– कन्दमूल ।
Vegetable– तरकारी ।
Walnut– ओखर ।
Watermelon– तरबूजो ।
Waternut– सिगाडा ।
Yam– तरुल; पिंडालु ।

10. Flowers

(फूलहरू)

Balsam– तिउरे ।
Cadamba– कदम ।
Chrysanthemum– गोदावरी ।
Cotton– कपास ।
Flower– फूल ।
Jasmine– वेली ।
Lily– कुमुदिनी ।
Lotus– कमल ।
Magnolia– चम्पा ।
Marigold– सयपत्री ।
Myrtle– मेंहदी ।
Oleander– करवीर ।
Pandanus– केत्तुके ।
Rhododendron– गुराँस ।
Rose– गुलाब ।
Sunflower– सूर्यमुखी ।
Silk Cotton– सिमल ।
Velvety– मखमली ।

11 Different Colours

(विभिन्न रंगहरू)

Black– कालो ।
Blue– नीलो ।
Brown– खैरो ।
Golden– सुनौलो ।
Green– हरियो ।
Orange– सुन्तले ।
Red– रातो ।
Rosy– गुलावी ।
White– सेतो ।
Yellow पहेंलो ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

12. Spices and Medicines
(मसला र औषधिहरू)

Aloe- घिउकुमारी ।
Alum- फिटकिरी ।
Aniseed- सूँप ।
Asafoetida- हीङ ।
Asparagus- कुरिलो ।
Bamboo-sugar- वंशलोचन ।
Basil- तुलसी ।
Betel- पान ।
Belladonna- धतूरो ।
Bitumen- शिलाजीत ।
Borax- सुहागा ।
Camphor- कपूर ।
Cardamom- सुकुमेल; अलैंची ।
Cassia- तेजपात; पत्रस ।
Castor- अँडीर ।
Catechu- खयर ।
Chalk- खरी ।
Chilli- खुर्सानी ।
Cinchona- चिराइतो ।
Cinnabar- सिम्रिक ।
Cinnamom- दालचीनी ।
Cloves- ल्वाङ ।
Copperas- नीलोतूथो ।
Coriander seed- धनियाँ ।
Cubeb- कवाबचीनी ।
Cuminseed- जीरा ।
Dry-ginger- सूठो ।
Fennel- सौंफ ।
Fenugreek- मेथी ।
Ginger- अदुवा ।
Gum- गुँद ।
Hemp- भाङ; गाँजा ।
Linseed- आलस ।
Lettuce- जिरी ।
Long pepper- पिप्ला ।
Mace- जाइपत्री; गुर्जो ।
Medicines- औषधि ।
Mint- पुदीना; बावरी ।
Musk- कस्तूरी ।
Mustard- तोरी; सर्स्यूँ ।
Nut- सुपारी ।
Nutmeg- जाइफल ।
Opium- अफीम ।
Orris- बोक्यो ।
Parsley- ज्वानु ।
Pepper- मरीच ।
Poppy- पोस्तादाना ।
Ruddle- गेरू ।
Saffron- केशर ।
Sago- साबुदाना ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Salt- नून ।
Sandal- चन्दन ।
Sisamum- तिल ।
Soapnut- रिट्ठो ।
Spices- मसला ।
Spikenard- जटामसी ।
Spinach- पालुंगो ।
Sulphur- गन्धक ।
Tar- अलकत्रा ।
Turmeric- बेसार; हर्दी ।

13. Animals

(जनावरहरू)

Animal- पशु; जनावर ।
Antelope- कृष्णसार ।
Ape- लंगूर ।
Ass- गधा ।
Bear- भालू ।
Bison- अर्ना; गौरी गाई ।
Boar- बनेल ।
Buffalo- भैंसी ।
Bull- साँढे ।
Calf- बाच्छो ।
Camel- ऊँट ।
Camelopard- जिराफ ।
Cat- बिरालो ।
Cow- गाई ।
Deer- हरिण ।
Dog- कुकुर ।
Donkey- गधा ।
Elephant- हात्ती ।
Fox- फ्याउरो ।
Goat- बाख्रा; खसी ।
Hart- बाह्रसिंगा ।
Hinny- खच्चर ।
Hippopitamus- जलगैंडा ।
Hog- सुगुँर ।
Hound- शिकारी कुकुर ।
Horse- घोडा ।
Hyaena- ब्वाँसो; लकरुवा ।
Jackal- स्याल ।
Leopard- चितुवा ।
Lion- सिंह ।
Mole- छुचुन्द्रो ।
Mongoose- न्याउरीमूसो ।
Mongrel- भुस्याहा कुकुर ।
Monkey- बाँदर ।
Mouse- मूसा ।
Mule- खच्चर ।
Musk-deer- कस्तूरी मृग ।
Orangoutang- वनमान्छे ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Ox– गोरु ।
Panther– चितुवा ।
Pig– सुगुँर ।
Porcupine– दुम्सी ।
Porpoise– सोंस ।
Rabbit– खरायो ।
Rat– मूसा ।
Rhinoceros– गैंडा ।
Sheep– भेडा ।
Squirrel– लोखर्के
Stag– जरायो ।
Tiger– बाघ ।
Wild-Cat– हाप्सिलो ।
Wolf– ब्वाँसो ।
Yak– चौंरीगाई ।
Zebra– जेब्राघोडा ।

14. Birds

[चराहरू]

Adjutant– गरुड ।
Bat– चमेरो ।
Bird– चरा ।
Cock– कुखुरो ।
Crane– सारस ।
Crow– काग ।
Cuckoo– कोइली ।
Culver– परेवा; ढुकुर ।
Dove– ढुकुर ।
Drake– हाँस ।
Duck– हाँस ।
Eagle– गरुड ।
Egg– फुल; अंडा ।
Egret– बकुल्लो ।
Falcon– बाज ।
Fowl– कुखुरा ।
Hawk– बाज ।
Hen– कुखुरी ।
Heron– बकुल्लो ।
Hornbill– धनेस ।
Jay– नीलकण्ठ; ठेउवा ।
Kite– चील ।
Lapwing– हुटिट्याउँ ।
Lark– चखेवा ।
Macow– जुरेसुगा ।
Magpie– नीलकण्ठ; ठेउवा ।
Martin– गौंथली ।
Monal pheasant– डाँफे ।
Nightingale– जुरेली ।
Ostrich– शुतुर्मुर्ग ।
Ortolan– बगेडी ।
Owl– लाटोकोसेरो ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Parrot- सुगा ।
Partridge- तित्रो ।
Peacock- मुजूर ।
Pecker- लाहाँचे ।
Pheasant- कालिज ।
Philomel- जुरेली ।
Pigeon- परेवा ।
Plover- पानीढुकुर; पानीहांस ।
Puttock- चील ।
Quail- बट्टाई ।
Raven- डूम काग ।
Sparrow- भङ्गेरा ।
Stock-dove- हारिल ।
Stork- कन्याङकुरुङ ।
Starling- सारौं; रूपी ।
Swallow- गौंथली ।
Swan- हाँस ।
Tirwit- हुटिट्याउँ ।
Thrush- मैना ।
Vulture- गिद्ध ।
Wagtail- धोबीचरो ।
Weaverbird- जुलाहाचरो ।
Wood-cock- लुइँचे ।
Zoozoo- मलेवा ।

15. Worms and Insects
(कीरा र फट्याङ्ग्राहरू)

Alligator- घडियाल ।
Ant- कमिलो ।
Bee- मौरी ।
Beetle- गोब्रेकीरो ।
Black-bee- भमरा ।
Boa- अजिगर ।
Bug- उडुस ।
Butterfly- पुतली ।
Caterpillar- कुसिल्कीरो ।
Centipede- खजूरो; कनसुत्लो ।
Cicade- क्याउँकीरी ।
Chameleon- छेपारो ।
Cleg- कुकुर झींगा ।
Cobra- गोमन ।
Cockroach- साङ्लो ।
Conch- शंख ।
Crab- गँगटो ।
Cricket- किर्थो ।
Crocodile- गोही ।
Earthworm- गड्यौंला ।
Firefly- जूनकीरी ।
Fish- माछो ।
Flea- उपियाँ ।
Fly- झींगो ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Frog- भ्यागुतो ।
Gadfly- कुकुर झींगा ।
Germ- कीटाणु ।
Gnat- भुसुनो ।
Grasshopper- फटेंग्रा ।
Hornet- अरिंगाल; बच्छ्यूं ।
Horsefly- डाँस ।
Insect- कीरा ।
Leech- जूको ।
Lizard- भानेमुङ्ग्रो ।
Locust- सलह ।
Louse- जुम्रा ।
Maggot- औंसा ।
Mite- घुन ।
Mosquito- मच्छर; लामखुट्टे ।
Nit- लिखो; चम्कनो ।
Oyster- सीपी ।
Scorpion- बिच्छी ।
Serpent- साँप; सर्प ।
Slug- चिप्लेकीरो ।
Snail- शंखेकीरो ।
Snake- सर्प; साँप ।
Spider- माकुरा ।
Termite- धमिरो ।
Tick- किर्ना; सुलसुले ।
Turtle- कछुवा ।
Wasp- वारुलो ।
Weevil- घुन ।
Whale- ह्वेलमाछो ।
Worm- कीरो ।

16. House and their Parts
(घर र यसका खण्डहरू)

Abattoir- कसाईखाना ।
Aerodrome- विमानघाट ।
Arena- अखाडा ।
Attic- बुइँगल ।
Balcony- बरण्डा; बार्दली ।
Bathroom- नुहाउने कोठा ।
Brick- इँट ।
Building- भवन; हवेली ।
Church- गिर्जाघर ।
Cinema- चलचित्र ।
Cloister- मठ ।
College- महाविद्यालय ।
Convent- आश्रम ।
Cottage- झुपडी; कुटी ।
Court- न्यायालय; अदालत ।
Courtyard- आँगन ।
Cupola- गुम्वज ।
Dairy- गौशाला; दुग्धशाला ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Dais– मचान; टांड ।
Door– ढोका; दैलो ।
Door-frame– चौखट ।
Drain– नाला ।
Eaves– वलेंसी ।
Embassy– दूतावास ।
Factory– कारखाना ।
Fireplace– अगेनु ।
Floor– भूइँ ।
Fort– किल्ला ।
Gate– फाटक ।
Godown– गोदाम ।
Granary– धनसार; खरियान ।
Harbour– बन्दरगाह ।
Hermitage– आश्रम ।
Home– घर; वासस्थान ।
Hospital– अस्पताल ।
Hostel– छात्रावास ।
Hotel– भोजनालय ।
House– घर ।
Hut– कुटी; झुपडी ।
Inn– धर्मशाला; पौवा ।
Kitchen– भान्सा ।
Latrine– चर्पी ।
Library– पुस्तकालय ।
Lime– चून ।
Lodge– वासस्थान ।
Mosque– मस्जिद ।
Museum– संग्रहालय ।
Office– कार्यालय ।
Orphanage– अनाथालय ।
Palace– दरवार; राजमहल ।
Parlour– बैठक ।
Peg– आग्लो; चुकुल ।
Platform– पिंढी; पेटी ।
Restaurant– चमेनाघर ।
Road– सडक ।
Roof– छत ।
Room– कोठा ।
School– पाठशाला; विद्यालय ।
Shed– छानु ।
Stadium– रंगभूमि; अखाडा ।
Stair– सीढी ।
Steeple– मीनार ।
Storey– तल्ला ।
Store-room– भण्डार ।
Temple– मन्दिर ।
Tile– खपडा ।
Tower– धरहरा; बुर्जा ।
University– विश्वविद्यालय ।
Urinal– पिशापखाना ।
Ventilator– झ्याल ।
Verandah– बरन्डा ।
Wall– पर्खाल; गाह्रो ।
Window– झ्याल ।
Zoo– चिडियाखाना ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

17. Domestic Articles
(घरायसी सरसामानहरू)

Almirah- आलमारी ।
Anvil- अचानु ।
Axe- बञ्चरो ।
Bag- झोला; थैलो ।
Balance- तराजू; तुलो ।
Basket- डालो; ढक्की ।
Bed- ओछ्यान ।
Bed-sheet- तन्ना ।
Bed-stead- पलङ ।
Blanket- कम्बल; राढी ।
Blow-pipe- फुकना ।
Book- किताब
Bottle- शीशी ।
Bowl- बटुको ।
Box- बाकस ।
Brace- मार्तोल ।
Broom- कुचो ।
Brush- बुरुस ।
Bucket- बाल्टी ।
Bulb- चिम ।
Button- टाँक; खीप ।
Cable- लठारो ।
Candle- मइनवत्ती; पानस ।
Cap- टोपी; बिर्को ।
Camera- केमरा ।
Carpet- गलैंचा; दरी ।
Casket- सिंगारदान ।
Cart- गाडा ।
Cauldron- कन्ती; कराही ।
Cencer- धुपौरो ।
Chair- मेच; कुर्सी ।
Chark- गोल ।
Clamp- चेपुवा ।
Coal- कोइला ।
Colander- चाल्नी ।
Colter- फाली ।
Copy- कापी ।
Comb- काइँयो ।
Cot- खाट ।
Cup- प्याला ।
Curtain- पर्दा ।
Dagger- चुप्पी ।
Dish- थाल ।
Domestic- घरेलु ।
Door- ढोका ।
Drawers- दराज; घर्रा ।
Electricity- बिजुली ।
Envelope- खाम ।
Eraser- रबर ।
Faggot- दाउरा ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Fan– पंखा ।
File– रेती ।
Fire– आगो ।
Floor-mill– जाँतो ।
Fork– काँटा ।
Fountainpen– फाउन्टेन पेन ।
Fuel– इन्धन ।
Funnel– सोली ।
Hammer– घन; हतौडी ।
Hair-brush – थाँक्रो ।
Hearth– चुल्हो ।
Hubble-Bubble– हुक्का ।
Incense– धूप ।
Ink– मसी ।
Ink-pot– मसीदानी ।
Iron– इस्त्री ।
Jar– गाग्री; घैल। ।
Jug- सुराही ।
Kerosene– मट्टीतेल ।
Kettle– केतली; डेगची ।
Key– साँचो ।
Knife– चक्कू ।
Ladle– पन्यूँ; डाड़ु ।
Lamp– बत्ती ।
Lance– भाला; बर्छा ।
Lantern– लाल्टिन ।
Letter– चिट्ठी ।
Lid– बिर्को ।
Lock– ताल्चा ।
Loom– करघा ।
Magazine– पत्रिका ।
Mallet– मुङ्ग्रो ।
Mat-सुकुल; गुन्द्री ।
Match - सलाई ।
Mattock– फरुवा; कोदालो ।
Mirror– ऐना; दर्पण ।
Mortar– खल; ओखली ।
Mosquito-net– झूल ।
Mug– मग ।
Nail– काँटी; किलो ।
Needle– सियो ।
Newspaper– अखबार ।
Nib– नीब ।
Nut-cracker– सरौता ।
Oven– चुल्हो ।
Paper– कागज ।
Pastry board– चकला ।
Pen– कलम ।
Pastry-roller– बेलना ।
Pencil– शीशाकलम ।
Pick-axe– गैंटी; कुटो ।
Pincers– सनासो ।
Pipe– धारो ।
Plate– रिकाबी ।
Plough– हलो ।
Plough-share– फाली ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Quern– जाँतो ।
Quilt– सिरक; डसना ।
Radio– रेडियो ।
Rasp– रेती ।
Razor- छुरी ।
Rope– डोरी ।
Rod - लट्ठी ।
Sack– बोरा; नाम्जा ।
Saucer– रिकापी ।
Saw– आरा ।
Scissors– कैंची ।
Screen– पर्दा ।
Sewingmachine– सिउने कल ।
Shoes– जुत्ता ।
Shovel– साभेल ।
Sickle– कचिया; हँसिया ।
Sieve– चाल्नी ।
Slate– पाटी ।
Slippers– चप्पल ।
Spade– कोदालो ।
Spear– भाला; बर्च्छा ।
Spittoon- थूकदानी ।
Spittle- कुटो ।
Spoon– चम्चा ।
Soap– साबुन ।
Soap-case- साबुनदान ।
Sofa– गद्दादार मेच ।
Stick– छडी ।
String– डोरी ।
Stool– त्रिपाई ।
Stove– चुल्हो; भट्टी ।
Sword– तरवार ।
Swing– झोलुङ्गो ।
Syringe– पचका ।
Table– टेबुल ।
Tap– टुटी ।
Tea-pot- चियादानी ।
Telephone– टेलिफोन ।
Television– टेलीविजन ।
Thread– धागो ।
Tongs– चिम्टा ।
Torch– राँको; चिराँख ।
Towel– तौलिया ।
Transistor– ट्रान्जिस्टर ।
Tray– किश्ती ।
Trident– त्रिशूल ।
Trunk– ट्रंक; ठूलो बाकस ।
Tumbler– गिलास ।
Umbrella– छाता ।
Utensil– भाँडा ।
Vat– हौज; टयाङ्की ।
Watch– घडी ।
Water– पानी; जल ।
Wind– हावा; वायु ।
Window– झ्याल ।
Wood– काठ; लकडी ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

18. Clothes and Wearing Garments
(लुगा र पोशाकहरू)

Banian- गंजी ।
Bedcover- तन्ना ।
Belt- पेटी; पटुका ।
Blanket- कम्वल ।
Blouse- चोलो ।
Bodice- भित्री चोलो ।
Border- पारी ।
Breeches- पाइजामा; सुरुवाल ।
Cap- टोपी ।
Cashmere- कश्मीरा ।
Clothes- लुगा ।
Cloak- कुर्ता; दौरा; लवेदा ।
Coat- कोट ।
Cushion- गद्दा; बालिश्ठ ।
Dhoti- धोती ।
Dress- पहिरन ।
Frock- फ्रक ।
Full-pant- फुलप्यान्ट ।
Garment- पोशाक ।
Gloves- पन्जा ।
Gown- लवेदा ।
Half-pant- कट्टु ।
Handcerchief- जेबी रूमाल ।
Hat- टोप ।
Jacket- भोटो ।
Kirtle- अलखा; घाग्री ।
Lace- फित्ता ।
Mat- गुन्द्री; सुकुल ।
Muffler- गलबन्दी ।
Napkin- रूमाल; गम्छा ।
Overcoat- ओभरकोट ।
Pantloon- पाइजामा ।
Patch- टालो ।
Petticoat- साया ।
Pillow- सिरानी ।
Pocket- खल्ती; जेबी; गोजी; ।
Quilt- सिरक; डसना ।
Ribbon- फित्ता; रिबन ।
Scarf- दुपट्टा ।
Shawl- दोसल्ला ।
Sheet- तन्ना; चद्दर ।
Shirt- कमीज ।
Shoes- जुत्ता ।
Sock- मोजा ।
Stockings- लामो मोजा ।
Suit- सूट ।
Sweater- सुईटर ।
Table-cloth- टेबुलपोश ।
Tape- फित्ता ।
Towel- तौलिया ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Trousers– सुरुवाल; पाइजामा ।
Tunic– कुर्ता; घाँघर ।
Turban– फेटा; पगडी ।
Under–Wear–कच्छी; कच्छाड ।
Vail– कमीज ।
Veil– घुम्टो ।
Vest– भोटो ।
Waist-coat– इस्कोट ।

19. Jewels, ornaments and Minerals
(जुहारात, गहना र खनिजपदार्थहरू)

Alluminium– सिल्भर ।
Alum– फट्किरी ।
Anklet– पाउजेब; कल्ली ।
Antimony– सुरमा ।
Armlet– वाजू ।
Arsenic– हरताल ।
Bangle– चुरा; वाला ।
Belt– पटुका; पेटी ।
Bitumen– शिलाजीत ।
Blue-vitriol– नीलोतूथो ।
Bracelet– बाला; चुरी ।
Brass– पित्तल ।
Brimstone– गन्धक ।
Bronze– काँसा ।
Brooch– सेफ्टीपिन ।
Chain– सिक्री ।
Chalk– खरी ।
Chaplet– हार; माला ।
Charcoal– गोल ।
Cinnabar– सिन्दूर ।
Clip - च्मिटी; किलिप ।
Coal– कोइला ।
Copper– ताँवा ।
Coral– मूँगा ।
Crown– श्रीपेच; मुकुट ।
Diamond– हीरा ।
Ear-ring– यार्लिङ; मुन्द्री ।
Earstud– टप; ढुङ्ग्री ।
Emaerald– पन्ना ।
Flint– चकमक ।
Foot-ring– कल्ली; पाउजेब ।
Garland– माला ।
Gems– जुहारात ।
Gold– सुन ।
Hair-pin– चिम्टी ।
Iron– फलाम ।
Jewels– जुहारात ।
Kerosene– मट्टीतेल ।
Lead– सीसा ।
Link– कडी ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Locket- लकेट; जन्तर ।
Marble- संगमर्मर ।
Medal- तक्मा ।
Metal- धातु ।
Mica- अभ्रक ।
Mine- खानी ।
Murcury- पारो ।
Neckband- हँसुली ।
Necklace- हार ।
Nickel- निकेल ।
Nose-pin- फूली ।
Nose-ring- बुलाकी; नत्थ ।
Ochre- गेरू ।
Orpiment- हरिताल ।
Ornament- गहना ।
Pearl- मोती ।
Pebble- दर्शन ढुङ्गो ।
Pendent- झुम्का ।
Petrol- प्याट्रोल ।
Ring- औंठी ।
Rock- चट्टान ।
Ruby- माणिक ।
Salt- नून ।
Sapphire- नीलम ।
Silver- चाँदी ।
Slate- पाटी ।
Soil- माटो ।
Steel- इस्पात ।
Stone- ढुङ्गा ।
Sulphur- गन्धक ।
Talk- खरी ।
Tiara- मुकुट; शिरविन्दी।
Tin- राँगो; टिन ।
Topaz- पुखराज ।
Touchstone- कसौटी; कसर ।
Turquoise- नीलमणि ।
Vermillion- सिन्दूर ।
Watch- घडी ।
Wristlet- चुरी; बाला ।
Zinc- जस्ता ।

20. Musical Instruments

(बाजाहरू)

Bagpipe- खलाँती बाजा ।
Bell- घण्ट ।
Bugle- बिगुल ।
Clarionet- सनई ।
Cymble- झ्याली; झाँझ ।
Drum- ढोलक; नगडा ।
Fiddle- सारङ्गी; बेला ।
Flute- बाँसुरी; मुरली ।

Nepal Sanskrit University,, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Gramophone– ग्रामोफुन ।
Guitar– सितार ।
Harmonium– हार्मोनियम ।
Harp– वीणा ।
Piano– पियानोबाजा ।
Radio– रेडियो ।
Tambourine– तबला ।
Tomtom– मादल ।
Transistor– ट्रान्जिस्टर ।
Trumpet– तुरही ।
Violin– सारङ्गी ।
Whistle– सीटी ।

21. Followers of Occupations
(व्यवसायीवर्गहरू)

Artist– कलाकार ।
Author– लेखक ।
Banker– साहू; महाजन ।
Barber– नाऊ; हजाम ।
Begger– भिखारी ।
Betel-seller– बरही ।
Black-smith– कामी; कौ ।
Boatman– माझी ।
Brasiar– तमौटे ।
Broker– लमी; दलाल ।
Butcher– बगरे; कसाई ।
Carder– धुनियाँ ।
Carpenter– सिकर्मी ।
Cashier– खजाञ्ची ।
Chairman– सभापति; अध्यक्ष ।
Cheat– ठग ।
Claiment– हकदार ।
Class– वर्ग; जाति ।
Clergy– पादरी ।
Clerk– कारिन्दा ।
Coachman– गाडीवान ।
Confectioner– हलुवाई ।
Contractor– ठेकदार ।
Coolie– भरिया; ज्यामी ।
Cook– भान्से ।
Dancer– नटुवा ।
Debtor– असामी ।
Dentist– दन्तकार ।
Director– निर्देशक ।
Doctor– डाक्टर ।
Druggist– औषधि-विक्रेता ।
Drummer– ढोलकी; तबल्ची ।
Editor– सम्पादक ।
Elephant-driver– माहुते ।
Emperor–महाराजाधिराज; सम्राट्
Empress–बडामहारानी; सम्राज्ञी ।
Engineer– इन्जिनियर ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Examiner- परीक्षक ।
Farmer- खेतीवाल; कृषक ।
Fisherman- माझी ।
Florist- माली ।
Gambler- जुवाडे ।
Gardener- माली ।
Goldsmith- बाँडा ; सुनार ।
Hawker- फेरिवाल ।
Hermit- योगी; साधु; जोगी ।
Inspector- निरीक्षक ।
Ironsmith- कौ; लोहार ।
Journalist- पत्रकार ।
Jeweller- जौहरी ।
Judge- न्यायाधीश ।
King- राजा; नरेश ।
Land-lord- जिमींदार ।
Leader- नेता; नाइके; नायक ।
Literator- साहित्यकार ।
Magician- चटकी; जादूगर ।
Manager- व्यवस्थापक ।
Mason- डकर्मी ।
Master- मालिक; स्वामी ।
Martyr- शहीद ।
Merchant- व्यापारी ।
Messenger- दूत ।
Milkman- ग्वाला ।
Minister- मन्त्री ।
Novelist- उपन्यासकार ।
Nurse- धाई ।
Occupation- वृत्ति; पेशा ।
Official- कर्मचारी ।
Oilman- तेली ।
Owner- हकदार ।
Painter- चित्रकार ।
Peasant- कृषक ।
Perfumer- अत्तरवाल ।
Physician- वैद्य ।
Pleader- वकील ।
Poet- कवि ।
Politician- राजनीतिज्ञ ।
Porter- भरिया ।
Postman- हलकारा ।
Potter- कुम्हाले ।
President- अध्यक्ष; सभापति ।
Priest- पुरोहित; पूजारी ।
Printer- मुद्रक ।
Prisoner- कैदी ।
Profession- पेशा; वृत्ति ।
Publicist- पत्रकार ।
Publisher- प्रकाशक ।
Queen- रानी ।
Representative- प्रतिनिधि ।
Robber- डाँकू ।
Salesman- विक्रेता ।
Scientist- वैज्ञानिक ।
Sculptor- शिल्पकार ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Servant– नोकर; चाकर ।
Secretary– सचिव; मन्त्री ।
Shoe-maker– सार्की ।
Shephered– गोठालो ।
Shopkeeper– पसले ।
Singer– गायक; गाइने ।
Snake-charmer–सपेरो; मदारी ।
Soldier– सिपाही ।
Spy– गुप्तचर; जासूस ।
Student– विद्यार्थी ।
Sweeper– च्यामे ।
Swindler– ठग ।
Tailor– दमाई; सूचीकार ।
Teacher– शिक्षक; गुरु ।
Thief– चोर ।
Tourist– पर्यटक ।
Trader– वेपारी ।
Treasurer– खजाञ्ची ।
Typist– टंकणकर्त्ता ।
Vegetabler– कुंजडा ।
Washerman– धोबी ।
Watchman– पाले ।
Weaver– जुलाहा ।
Woodman– दाउरे ।
Writer– लेखक ।

22. Days and Seasons
(समय र ऋतुहरू)

Age– युग ।
Afternoon– अपराह्न ।
Annihilation– प्रलय ।
Autumn season– शरद ऋतु ।
Century– शताब्दी ।
Copper age– द्वापर युग ।
Date– गते; मिति ।
Day– दिन ।
Day after tomorrow–पर्सि ।
Day before yesterday– अस्ति ।
East– पूर्व ।
Evening– साँझ; बेलुकी ।
Forth coming– आघौं ।
Fort night– पक्ष ।
Friday– शुक्रबार ।
Golden age– सत्ययुग ।
Hour– घण्टा ।
Iron age– कलियुग ।
Last year– पोहोर ।
Mid day– मध्यदिन ।
Mid night– मध्यरात ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Minute- मिनेट ।
Monday- सोमबार ।
Month- महिना ।
Morning- विहान ।
Night- रात ।
Noon- मध्याह्न ।
North- उत्तर ।
Rainy season- वर्षा ऋतु ।
Saturday- शनिबार ।
Season- ऋतु ।
Second- सेकेण्ड ।
Silver age- त्रेत्तायुग ।
South- दक्षिण ।
Spring season- वसन्त ऋतु ।
Summer season- गृष्म ऋतु ।
Sunday- आइतबार ।
Thursday- विहिबार ।
Time- समय; वेला ।
Today- आज ।
Tomorrow- भोलि ।
Tuesday- मगलबार ।
Weather- मौसम ।
Wednesday- बुधवार ।
Week- सप्ताह ।
West- पश्चिम ।
Winter season- शिशिर ऋतु ।
Year- वर्ष ।
Yesterday- हिजो ।

23. Universe and Nature
(ब्रह्माण्ड र प्रकृति)

Aerolite- उल्का ।
Air- हावा; बतास ।
Axis- मेरुदण्ड ।
Bright- उज्यालो ।
Brook- झरना ।
Canal- नहर ।
Cloud- बादल ।
Cold- जाडो ।
Comet- पुछ्रे तारा ।
Continent- महादेश ।
Country- देश ।
Dark- अँध्यारो ।
Day- दिन ।
Den- गुफा ।
Desert-मरुभूमि ।
Dew- शीत ।
Earth- पृथ्वी ।
Earthquake- भूइँचालो ।
Eclipse- ग्रहण ।
Equator- भूमध्यरेखा ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Era– काल; युग ।
Famine– खडेरी ।
Fire– आगो ।
Flood– बाढी; भल ।
Fog– कुहिरो ।
Forest– वन; जङ्गल ।
Fountain- फोहोरा ।
Fullmoon– पूर्णिमा ।
Globe– गोलार्द्ध ।
Gulf– खाडी ।
Hades– पाताल ।
Hail– असिना ।
Heaven– स्वर्ग ।
Heat- गर्मी ।
Hell– नर्क ।
Horizon– अन्तरीक्ष ।
Hot– तातो; गर्मी ।
Ice– बरफ ।
Island– टापू ।
Jupiter– वृहस्पति ।
Lake– सरोवर; तलाउ ।
Land– भूमि ।
Lunar eclipse– चन्द्रग्रहण ।
Mars– मङ्गल ।
Marsh– दलदल ।
Mercury– बुध ।
Moon– चन्द्रमा ।
Mountain– पहाड ।
Natural– प्राकृतिक ।
Nature–प्रकृति ।
New moon– औंसी ।
Night– रात ।
Ocen– महासागर ।
Orbit– ग्रहपथ ।
Planet– ग्रह; नक्षत्र ।
Poles– ध्रुव ।
Pond– पोखरी ।
Rain– वर्षा ।
Rain-bow–इन्द्रेनी ।
River– नदी ।
Sand– बालू ।
Satellite– उपग्रह ।
Saturn– शनि ।
Sea– समुद्र ।
Shower– झरी ।
Sight– दृश्य ।
Sky– आकाश ।
Snow– हिउँ ।
Snowfall– हिमपात ।
Soil– माटो ।
Solar-eclipse– सूर्यग्रहण ।
Solar-system– सौरजगत ।
Star– तारा ।
Stellar system– नक्षत्र जगत ।
Storm– हुरी; आँधी ।
Stream– झरना ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Sun- सूर्य ।
Sunlight- घाम ।
Tank- पोखरी ।
Universe- ब्रह्माण्ड ।
Valley- उपत्यका; भञ्ज्याङ ।
Vapour- बाफ ।
Venus- शुक्र ।
Volcano- ज्वालामुखी ।
Warm- तातो ।
Water- पानी; जल ।
Waterfall- छहरा ।
Well- इनार ।
Wind- हावा; बतास ।
Winter- जाडो ।
Wcod- वन; काठ ।
World- संसार; विश्व ।

24. Art, Science and Religion

(कला. विज्ञान र धर्म)

Afterlife- पुनर्जन्म ।
Agriculture- खेती ।
Algebra- वीजगणित ।
Architecture- शिल्पशास्त्र ।
Arithmetic- अंकगणित ।
Art- कला ।
Astrology- ज्योतिषशास्त्र ।
Astronomy- नक्षत्रविज्ञान ।
Autobiography- आत्मकथा ।
Biology- जीवविज्ञान ।
Birth- जन्म ।
Botany- वनस्पतिशास्त्र ।
Buddhism- बुद्ध धर्म ।
Calendar- पात्रो ।
Chemistry- रसायनशास्त्र ।
Church- गिर्जाघर ।
Creator- सृष्टिकर्ता ।
Cremation- दाहसंस्कार ।
Death- मृत्यु ।
Devotion- भक्ति ।
Dictionary- शब्दकोश ।
Drama- नाटक ।
Economics- अर्थशास्त्र ।
Education- शिक्षा ।
Encyclopaedia- विश्वकोश ।
Epic- महाकाव्य ।
Ethics- नीतिशास्त्र ।
Fasting- उपवास; बर्त ।
Geneology- वंशावली ।
Geography- भूगोल ।
Geology- भूगर्भशास्त्र ।
Geometry- रेखागणित ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Glossary– शब्दावली ।
God– देउता; ईश्वर ।
Goddess– देवी ।
Grammar– व्याकरण ।
Heaven– स्वर्ग ।
Hell– नर्क ।
Hinduism– हिन्दूधर्म ।
History– इतिहास ।
Horticulture– बागवानी ।
Hymn– भजन ।
Image– मूर्ति ।
Incarnation– अवतार ।
Journalism– पत्रकारिता ।
Knowledge– ज्ञान ।
Law– कानून ।
Learning– विद्या ।
Liberation– मुक्ति ।
Literature– साहित्य ।
Mathematics– गणित ।
Meditation– ध्यान ।
Monastery– मठ ।
Mortification- तपस्या ।
Mosque– मस्जिद ।
Mythology– पुराण ।
Novel– उपन्यास ।
Oblation– नैवेद्य ।
Painting– चित्रकला ।
Philosophy– दर्शनशास्त्र ।
Physics– भौतिकविज्ञान ।
Pilgrim– तीर्थयात्रु ।
Pilgrimage– तीर्थ ।
Poem– काव्य ।
Poetry– कविता ।
Politics– राजनीति ।
Pope – ईसाई-धर्मगुरु ।
Pray– प्रार्थना ।
Priest– पुरोहित ।
Prose – गद्य ।
Prosody– छन्दशास्त्र ।
Psycology– मनोविज्ञान ।
Religion– धर्म ।
Religious ceremony– कर्मकाण्ड ।
Salvation– मोक्ष ।
Science– विज्ञान ।
Scripture – धर्मशास्त्र ।
Sculpture - मूर्तिकला ।
Sin– पाप ।
Sociology– समाजशास्त्र ।
Soul– आत्मा ।
Spiritual Education- आध्यात्म विद्या ।
Statue– सालिक ।
Story– कथा ।
Technology– शिल्पशास्त्र ।
Temple– मन्दिर; देवल ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

The sacred Scripture of the Hindus- वेद ।
Tomb- चिहान ।
Vice- पाप ।
Vow- बर्त ।
World- संसार; विश्व ।
Worship- पूजा; आराधना ।
Zoology- प्राणीशास्त्र ।

25. Post-Office and Tele-Communications (हुलाक र दूर सञ्चार)

Acknowledgement- भर्पाई ।
Aerogramme- हवाई पत्र ।
Air mail- हवाई डाँक सेवा ।
Bearer- बाहक ।
Bearing letter- बैरङ्ग पत्र ।
Communication- सञ्चार ।
Complaint- उजूरी ।
Delivery- वितरण ।
Enquiry- सोधपूछ ।
Envelope- खाम ।
Express Telegram-शीघ्रगामी तार खबर ।
General Post-Office- गोश्वारा हुलाक ।
Gift-Parcel- कोसेली-पुलिन्दा ।
Inland letter- अन्तर्देशीय पत्र ।
Insured letter- बीमा पत्र ।
Letter- चिट्ठी ।
Letter-box- पत्र-मञ्जूषा ।
Mail- डाँक ।
Money-order-धनादेश ।
Ordinary Telegram- साधारण तार खबर ।
Parcel- पुलिन्दा ।
Postal-Order- हुलाक-आदेश ।
Payee- पाउने ।
Post-card- पोस्ट-कार्ड ।
Postman- हलकारा ।
Postmaster- हुलाक-हाकिम ।
Post-office- हुलाक-घर ।
Receipt- रसीद; भर्पाई ।
Registered letter- रजिस्ट्री चिट्ठी ।
Registration- रजिस्ट्री ।
Sender- प्रेषक ।
Stamps- टिकट ।
Tele-Communications- दूर-सञ्चार ।
Telegram- तार; खबर ।
Wireless- आकाशबाणी ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

26. Railways
(लीकगाडी)

Accident-दुर्घटना।
Arrival- आगमन।
Bathroom- नुहाउने घर।
Berth- ढल्कने ठाउँ।
Booking-office- टिकट घर।
Chain- जजीर।
Cloak-room-सामान राख्ने घर।
Compartment- डब्बा।
Compensation- क्षतिपूर्ति; हर्जाना।
Complaint- उजूरी।
Controller- नियन्त्रक।
Coolie- भरिया।
Departure - गमन।
Driver- चालक।
Electric Train- विद्युत् गाडी।
Engine- इञ्जिन।
Enquiry- सोधपूछ।
Express Train- तीव्रगामी गाडी
Fare- भाडा।
Goods Train- मालगाडी।
Guard- रक्षक।
Journey- यात्रा।
Junction- संगम स्थल।
Latrine- चर्पी।
Lavatory- शौचालय।
Luggage- गुन्टा।
Mail Train- डाँक गाडी।
Mail van- डाँक डब्बा।
Parcel office- गुन्टा घर।
Passenger- यात्रु।
Passenger-Train- यात्रु गाडी।
Platform- चौतारा; पेटी।
Porter- भरिया।
Rail- लीक।
Reservation- आरक्षण।
Restaurant- चमेना घर।
Seat- वस्नेठाउँ; आसन।
Signal- संकेत यन्त्र।
Sleeper- सुत्ने फल्याक।
Station- स्टेशन।
Station-Master- स्टेशन मास्टर।
Ticket- टिकट।
Time-Table- समय-सारिणी।
Transportation- ढुवानी।
Travelling- यात्रा।
Waiting-room- विश्राम घर।
Whistle- सीटी।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

27. Hospitals

(अस्पताल)

Ambulance– रोगी वाहन ।
Bandage– पट्टी ।
Bleeding– रक्त–स्राव ।
Blood-pressure– रक्तचाप ।
Blood-test– रगत जाँच ।
Children-Ward– शिशु-कक्ष ।
Clinic– उपचार घर ।
Compounder– कम्पाउण्डर ।
Diet– पथ्य ।
Dispensary– औषधालय ।
Doctor– चिकित्सक ।
Dose– खुराक ।
E. C. G.– मुटुको यान्त्रिक जाँच ।
Emergency Ward– आपत्कालीन कक्ष ।
Female Ward– महिला-कक्ष ।
Fracture– हाड–भँचाइ ।
Injection– सूई ।
Male Ward– पुरूष-कक्ष ।
Medicine– दबाई ।
Mixture– घोल ।
Nurse– परिचारिका ।
Nursing Home– परिचारिका घर ।
Operation– चिरफार ।
Operation-Theater– चिर-फार–कोठा ।
Ophthalmic– आँखा-विभाग ।
Orthopaedic– हाड-विभाग ।
Out Patient Dipartment– बहिरङ्ग–विभाग ।
Patient– बिमारी ।
Physician– चिकित्सक ।
Pills– गोली ।
Plaster– पलस्तर ।
Powder– चूर्ण; बुकनी ।
Sanatorium– आरोग्याश्रम ।
Semen-Test– वीर्य–जाँच ।
Specialist– विशेषज्ञ ।
Sputum-Test– खकार–जाँच ।
Stool-Test– दिसा जाँच ।
Surgeon– चिरफार–चिकित्सक ।
Tablet– चक्की ।
Temperature– तापमान ।
Thermomitre– तापमान–जाँच्ने यन्त्र ।
Unconcious– बेहोश ।
Urine-Test– पिसाप जाँच ।
Wheel-Chair– पाङ्ग्रे मेच ।
X' Ray– विकिरण चित्र ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

28. Banks

(बैंक)

Account– लेखा ।
Account-Book– लेखा-किताब ।
Accountant– लेखापाल ।
Amount– रकम ।
Authorised capital– अधिकृत पूँजी ।
Average– औसत ।
Balance– बाँकी ।
Bank– बैंक ।
Bank-Employee– बैंक कर्मचारी ।
Bankrupt– टाट उल्टेको ।
Bankruptcy– दिवाला ।
Bearer Cheque– वाहक चेक ।
Bill of Exchange– हुण्डी ।
Bonus– लाभांश ।
Capital– पूँजी ।
Cash– नगद ।
Cash-Book– नगद खाता ।
Cashier– खजाञ्ची ।
Credit– जमा; ऋण ।
Crossed-Cheque– रेखाङ्कित-चेक ।
Currency– मुद्रा ।
Current– चल्ती ।
Debit– खर्च ।
Deposit– जमा; धरौट ।
Discount– बट्टा ।
Dishonoured Cheque– बदर चेक ।
Draft– धनादेश ।
Endorsement– सनाखत ।
Fixed– मुद्दती ।
Forged– जाली ।
Guarantee– जमानत ।
General-manager– महा-प्रवन्धक ।
Honoured- Cheque– सदर चेक ।
Income– आम्दानी ।
Insurance– बीमा ।
Interest– ब्याज ।
Ledger– बहीखाता ।
Lockers– तालाबन्दी कन्तूर ।
Loss– टुट्टा; हानि ।
Manager– प्रबन्धक ।
Monetary-system– मुद्रा-प्रणाली ।
Money– मुद्रा ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Mortgage– धितो ।
Outstanding– बक्यौता ।
Overdraft– अधिक धनादेश ।
Pass-Book– पास–बुक ।
Payment– भुक्तानी ।
Percentage– प्रतिशत ।
Profit– नाफा; लाभ ।
Receipt– भर्पाई ।
Remittance– रूपियाँ चलान ।
Sanction– स्वीकृति ।
Savings– बचत ।
Specimen-Signature– दस्तखत नमूना ।
Telegraphic-Transfer– तार–खबर–स्थानान्तरण ।
Transactions– लेनदेन ।
Traveller's-cheque– यात्रु-चेक ।
Treasure– ढुकुटी ।
Withdrawing– रूपियाँ झिकाइ ।

29. Some Antonym Words
(केही विपरीतार्थक शब्दहरू)

एउटा शब्दको विपरीत अर्थ लाग्ने अर्को शब्दलाई नै विपरीतार्थक शब्द भनिन्छ । अँग्रेजी भाषाका केही यस्ता विपरीतार्थक शब्दहरू यहाँ दिइएको छ ।

Able– योग्य ।
Unable– अयोग्य ।

Above– माथि ।
Below– तल ।

Accept– सकार्नु ।
Refuse– नकार्नु ।

Active– जाँगरिलो ।
Inactive– अल्छी ।

Adversity– दुःख ।
Prosperity– सुख ।

Ancient– प्राचीन ।
Modern– आधुनिक ।

Acquire– पाउनु ।
Lose– गुमाउनु ।

Alive– जीउँदो ।
Dead– मरेको ।

Admire– प्रशंसा गर्नु ।
Despise– निन्दा गर्नु ।

Agree– सहमत हुनु ।
Differ– असहमत हुनु ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Appear– देखा पर्नु ।
Disappear– लोप हुनु ।

Arrival– पहुँच; आगमन ।
Departure– प्रस्थान; गमन ।

Assemble– भेला हुनु ।
Disperse– छट्टिनु ।

Advance– प्रगति ।
Retreat– अप्रगति ।

Anterior– पूर्वार्द्ध ।
Posterior– उत्तरार्द्ध ।

Associate– मिलाउनु ।
Dissociate– छुट्याउनु ।

Attract– आकर्षित गर्नु ।
Repulse– तिरस्कार गर्नु ।

Benefactor– उपकारी ।
Malefactor– अपराधी ।

Big– ठूलो ।
Small– सानु ।

Blunt– बोधो ।
Sharp– तेज ।

Bold– शूरो ।
Timid– काथर ।

Bright– उज्यालो ।
Dark - अँध्यारो ।

Barren– बाँझो ।
Fertile– उब्जाऊ ।

Broad– फराकिलो ।
Narrow– साँघुरो ।

Benevolence– हित ।
Malevolence– अहित ।

Confess– सकार्नु ।
Deny– नकार्नु ।

Clean– सफा ।
Dirty– फोहर ।

Civil– सभ्य ।
Rude– असभ्य ।

Complete– पूर्ण ।
Incomplete– अपूर्ण ।

Close– कसिएको ।
Disclose– फुकेको ।

Convict– अपराधी ।
Acquit– निरपराधी ।

Consent– स्वीकृति ।
Dessent– अस्वीकृति ।

Cool– चिसो ।
Warm– तातो ।

Continue– थाल्नु ।
Discontinue– रोक्नु ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Correct- शुद्ध ।
Incorrect- अशुद्ध ।

Cheap- सस्तो ।
Dear- महँगो ।

Cheerful- प्रसन्न ।
Melancholy- खिन्न ।

Cruel- दुष्ट ।
Merciful- दयालु ।

Conceal- लुकाउनु ।
Reveal- जाहेर गर्नु ।

Concord- मेल ।
Discord- फाटो ।

Confidence- विश्वास ।
Diffident- अविश्वास ।

Civilised- सभ्य ।
Savage- असभ्य ।

Civilization- सभ्यता ।
Barbarism- असभ्यता ।

Care- वास्ता गर्नु ।
Neglect- वेवास्ता गर्नु ।

Day- दिन ।
Night- रात ।

Danger- खतरा ।
Safety- सुरक्षा ।

Death- मृत्यु ।
Birth- जन्म ।

Debit- उधारो खाता ।
Credit- नगदी खाता ।

Defensive- रक्षात्मक ।
Offensive- आक्रामक ।

Domestic- घरेलु ।
Wild- जङ्गली ।

Debtor- ऋणी ।
Creditor- महाजन ।

Difficult- गाह्रो ।
Easy- सजिलो ।

Early- चाँडो ।
Late- ढीलो ।

Earn- कमाउनु ।
Spend- खर्च गर्नु ।

Equal- समान ।
Unequal- असमान ।

Enjoy- मोज गर्नु ।
Suffer- दिक्क हुनु ।

Expose- जाहेर गर्नु ।
Conceal- लुकाउनु ।

Economical- मितव्ययी ।
Extravagant- खर्चालु ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Empty- खाली ।
Full- भरी ।

Fertile- उपजाऊ ।
Sterile- बाँझो ।

Fortune- भाग्य ।
Misfortune- दुर्भाग्य ।

Friendly- मैत्री ।
Hostile- अमैत्री ।

Faithful- कृतज्ञ ।
Treacherous- कृतघ्न ।

Freedom- स्वतन्त्रता ।
Slavery- दासता ।

Fame- यश ।
Defamy- अपयश ।

Far-seeing-दूरदर्शी ।
Short-sighted- अदूरदर्शी ।

Fear- डर ।
Courage- हिकमत ।

Fierce- निठुरी ।
Gentle- दयालु ।

False- झूटो ।
True- सांचो ।

Fat- मोटो ।
Thin- पातलो ।

Fine- वढिया ।
Coarse- घटिया ।

Foolish- मूर्ख ।
Wise- ज्ञानी ।

Fresh- साजो ।
Stale- वासी ।

Giant- अग्लो ।
Dwarf- होचो; बाउन्ने ।

Guilty- अपराधी ।
Innocent- निरपराधी ।

General- सामान्य ।
Particular- विशेष ।

Gain- लाभ ।
Loss- हानि ।

Good- असल ।
Bad- खराब ।

Guide- बाटो देखाउनु ।
Misguide- बाटो बिराउनु ।

Honest- ईमान्दार ।
Dishonest- बेईमान ।

Honour- आदर गर्नु ।
Dishonour- अनादर गर्नु ।

Happy- सुखी ।
Unhappy- दुःखी ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Handsome- उम्दा ।
Ugly- भद्दा ।

High- अग्लो ।
Low- होचो ।

Hard- साह्रो ।
Soft- कमलो ।

Humble- नम्र ।
Proud- घमण्डी ।

Husband- पोइ; लोग्ने ।
Wife- जोई; स्वास्नी ।

Import- पैठारी ।
Export- निकासी ।

Include- गाभ्नु ।
Exclude- वाहेक गर्नु ।

Invest- सिङ्गार्नु ।
Divest- विगार्नु ।

Interior- भित्री ।
Exterior- वाहिरी ।

Join- जोड्नु ।
Disjoin- छुट्याउनु ।

Joy- हर्ष ।
Sorrow- विस्मात् ।

Junior- सानु; कान्छो ।
Senior- ठूलो; जेठो ।

Kind- दयालु ।
Cruel- निर्दयी ।

Knowledge- ज्ञान ।
Ignorance- अज्ञान ।

Legal- कानूनी ।
Illegal- गैरकानूनी ।

Liberal- उदार ।
Illiberal- अनुदार ।

Like- रुचाउनु ।
Dislike- नरुचाउनु ।

Loyal- राजभक्त ।
Disloyal- राजद्रोही ।

Limited- सीमित ।
Unlimited- असीमित ।

Locate- बसाउनु ।
Dislocate- उठाउनु ।

Lock- लाउनु ।
Unlock- खोल्नु ।

Lie- झूठो ।
Truth- साँचो ।

Little- थोरै ।
Much- धेरै ।

Maximum- अधिकतम ।
Minimum- न्यूनतम ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Material– भौतिक ।
Spiritual– आध्यात्मिक ।
Merit– गुण ।
Demerit– दोष ।
Miser– कृपण ।
Spendthrift– खर्चालु ।
Moral– नैतिक ।
Immoral– अनैतिक ।
Mortal– मरणशील ।
Immortal– अमर ।
Monarchy– राजतन्त्र ।
Anarchy– अराजकता ।
Mejority– धेरै; बहुमत ।
Minority– थोरै; अल्पमत ।
Make– बनाउनु ।
Mar– बिगार्नु ।
Movable– चल ।
Immovable– अचल ।
Natural– प्राकृतिक ।
Artificial– बनावटी ।
Noise– हल्ला ।
Silence– शान्ति ।
Obedient– आज्ञाकारी ।
Disobedient– अटेरी ।

Obey– आज्ञापालन ।
Disobey– अटेर ।
Offensive– भक्षक ।
Deffensive– रक्षक ।
Omit– झिक्नु ।
Insert– राख्नु ।
Optimist– आशावादी ।
Pessimist– निराशावादी ।
Oral– मौखिक ।
Written- लिखित ।
Perfect– पूर्ण ।
Imperfect– अपूर्ण ।
Prose– गद्य ।
Poetry– पद्य ।
Permanent– स्थायी ।
Temporary– अस्थायी ।
Profit– लाभ ।
Loss– हानि ।
Presence– उपस्थिति ।
Absence– अनुपस्थिति ।
Plenty– मनग्य ।
Scarcity– अभाव ।
Practical– व्यावहारिक ।
Impractical– अव्यावहारिक ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Pure– पवित्र ।
Impure– अपवित्र ।

Progressive– उन्नतिशील ।
Retrograde– अवनतिशील ।

Pride– घमण्ड ।
Humility– नम्रता ।

Prosperity– सौभाग्य ।
Adversity– दुर्भाग्य ।

Plaintiff– वादी ।
Defendant– प्रतिवादी ।

Proficient– बलवान् ।
Deficient– कमजोर ।

Quiet– शान्त ।
Disquiet– अशान्त ।

Quick– छिटो; चाँडो ।
Slow– ढीलो ।

Rich– धनी ।
Poor– गरीब ।

Regular– रुजू ।
Irregular– बेरुजू ।

Rash– नजानेर ।
Deliberate– जानेर ।

Rear– पछुवा ।
Van– अगुवा ।

Rough– खस्रो ।
Smooth– चिल्लो ।

Remember– सम्झनु ।
Forget– बिर्सनु ।

Recognise– स्वीकार गर्नु ।
Ignore– अस्वीकार गर्नु ।

Receive– पाउनु ।
Give– दिनु ।

Reject– नकार्नु ।
Accept– सकार्नु ।

Ripe– पाको ।
Raw– काँचो ।

Sense– बुद्धिमान् ।
Nonsense– मूर्ख ।

Stern– डरलाग्दो ।
Mild– सुधो ।

Smile– मुस्कुराउनु ।
Frown– आँखा तर्नु ।

Simple– साधारण ।
Artful– कलात्मक ।

Slow– ढीलो ।
Promt– चाँडो ।

Secret– पवित्र ।
Profane– अपवित्र ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Sympathy– सहानुभूति ।
Antipathy– असहानुभूति ।

Strict– कठोर ।
Lenient– नरम ।

Serious– गम्भीर ।
Trifling– सामान्य ।

Superior– उत्तम; बढिया ।
Inferior– अधम; घटिया ।

Sharp– तेज ।
Dull– भोद्रू ।

Sweet– मीठो ।
Bitter– तीतो ।

Truth– सत्य ।
Untruth– असत्य ।

Tie– बाँध्नु ।
Untie– फुकाउनु ।

Truth– साँचो ।
Fiction– झूठो ।

Temporary– अस्थायी ।
Permanent– स्थायी ।

Tragedy– दुःखान्त ।
Comedy– सुखान्त ।

Transparent– सङ्लो ।
Opaque– धमिलो ।

Thick– बाक्लो ।
Thin– पातलो ।

Universal– सार्वजनिक ।
Particular– विशेष ।

Uniform– समान ।
Varied– असमान ।

Up– उँभो; माथि ।
Down– उँधो; तल ।

Upwards– मास्तिर ।
Downwards– तल्तिर ।

Victory– विजय; जीत ।
Defeat– पराजय; हार ।

Verify– सच्याउनु ।
Falsify– ढाँट्नु ।

Written– लिखित ।
Oral– मौखिक ।

Wild– जङ्गली ।
Tame– पालतु ।

Weak– कमजोर ।
Strong– बलवान् ।

Wisdom– ज्ञान ।
Folly– अज्ञान ।

Youthful– तरुनो; जवान ।
Aged– बूढो; पाको ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

30. Some Paronym Words.

(केही भिन्नार्थक शब्दहरू)

अँग्रेजी भाषामा केही यस्ता शब्दहरू पनि छन् जसको उच्चारण चाहिं एकै किसिमका भएपनि स्पेलिङ्ग (हिज्जे) का फरकले अर्थमा पनि फरक हुन्छ। यस्ता केही भिन्नार्थक शब्दहरू यहाँ दिइएको छ।

Access– पहुँच।
Excess– बढ्ता।

Advice– सल्लाहा।
Advise– सल्लाह दिनु।

Accept– स्वीकार गर्नु।
Except– बाहेक।

Angle– कोण।
Angel– देवदूत।

Adapt– अनुकूल।
Adopt– ग्रहण गर्नु।
Adept– सिपालु।

Alter– बदल्नु।
Altar– वेदी।

Assay– जाँच्नु।
Essay– निबन्ध।

Bale– गाँठ।
Bail– जमानत।

Beer– जाँड।
Bier– खट।

Birth– जन्म।
Berth– स्थान।

Boar– बनेल।
Bore– प्वाल पार्नु।

Break– भाँच्नु।
Brake– नियन्त्रक।

Beside– छेउछाउ।
Besides– बाहेक।
Besiege– घेरा हाल्नु।

Bridal– वैवाहिक।
Bridle– लगाम।

Cast– फ्याँक्नु।
Caste– जात।

Cease– रोक्नु।
Seize– जफत गर्नु।

Check– रोक्नु।
Cheque– चेक।

Cattle– पशु।
Kettle– केतली।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Cloths– कपडा ।
Clothes– लुगा ।
Crops– बाली ।
Cropse– लाश ।
Carrier– वाहन ।
Career चरित्र ।
Cannon– तोप ।
Canon– नियम ।
Decease – मृत्यु ।
Disease – रोग ।
Dose – खुराक; मात्रा ।
Doze – उँघ्नु ।
Diary– डायरी ।
Dairy– दुग्धशाला ।
Deer– हरिण ।
Dear– महँगो; प्यारो ।
Draught– घुड्को ।
Drought– खडेरी ।
Expand– फैलिनु ।
Expend– खर्च गर्नु ।
Effect– प्रभाव ।
Affect– नराम्रो असर ।
Fate– भाग्य ।
Fete– चाड ।

Farther– टाढा ।
Further– अघि ।
Flour– पीठो ।
Floor– भूइँ ।
Fair– मेला; सुन्दर ।
Fare – भाडा ।
Faint– मूर्च्छा पर्नु ।
Feint– बहाना ।
Facility– सुविधा ।
Felicity– आनन्द ।
Fable– दन्त्यकथा ।
Feeble– निर्धो ।
Gamble – जुवा खेल्नु ।
Gambol– उफ्रनु ।
Groan– चित्कार ।
Grown– हुर्केको ।
Goal– उद्देश्य; लक्ष्य ।
Gaol– ज्यालखाना ।
Hail– असिना ।
Hale – स्वस्थ ।
Herd– बथान ।
Heard– सुन्यो ।
Hoard– जम्मा गर्नु ।
Horde – फिरन्ते ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Human– मानव ।
Humane – दयालु ।
Hair– रौं ।
Hare – खरायो ।
Idle – अल्छी ।
Idol– मूर्ति ।
Jealous– ईखालु ।
Zealous– उत्साही ।
Judicial– अदालती ।
Judicious–बुद्धिमान् ।
Lion– सिंह ।
Loin– कम्मर ।
Loan– ऋण ।
Lone – एकलो ।
Lose – गुमाउनु ।
Loose – खुकुलो ।
Later– ढीलो ।
Latter– पछिल्लो ।
Marry– बिहे गर्नु ।
Merry– प्रसन्न ।
Mail– डाँक ।
Male– पुरुष ।
Main– मुख्य ।
Mane– याल; जगर ।
Moral– नैतिक ।
Morale– साहस ।
Meet– भेट्नु ।
Meat– मासु ।
Naughty– उत्ताउलो ।
Knotty– कठिन ।
Nut– सुपारी ।
Knot– गाँठो ।
Oar– वहना ।
Ore– धाउ ।
Principle– सिद्धान्त ।
Principal– प्रधानाचार्य ।
Pail– बाल्टी; दुधेरो ।
Pale– पहेंलो ।
Pray– प्रार्थना ।
Prey– शिकार ।
Piece– टुक्रा ।
Peace– शान्ति ।
Plain– समतल ।
Plane– रन्डा; वायुयान ।
Propose– सुझाउ दिनु ।
Purpose– उद्देश्य ।
Patrol– पहरा दिनु ।
Petrol– पेट्रोल ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Pallet– सुकुल ।
Palate– तालु ।
Quite– ठीक ।
Quiet– शान्त ।
Quean– वेश्या ।
Queen– रानी ।
Rain– वर्षा ।
Rein– लगाम ।
Route– दिशा ।
Root– जरा ।
Right– अधिकार; ठीक; दाहिने ।
Wright– लेख्नु ।
Refuse– नकार्नु ।
Refuge– शरण ।
Ring– औंठी ।
Wring– निमोठ्नु ।
Sweet– मीठो ।
Sweat– पसीना ।
Steal– चोर्नु ।
Steel– स्पात ।
Storey– तल्ला ।
Story– कथा ।
Sale– बिक्री ।
Sail– हेलिनु ।

Shoot– हान्नु ।
Soot– ध्वाँसो ।
Site– ठाउँ ।
Sight– दृश्य ।
Sole– पैताला ।
Soul– आत्मा ।
Short– सानु ।
Shirt– कमीज ।
Shop– पसल ।
Soap– साबुन ।
Throne– राजगद्दी ।
Thorn– काँडा ।
Tail– पुच्छर ।
Tale– कथा ।
Team– दल; बथान ।
Teem– भरिएको ।
Union– सङ्घ ।
Unity– एकता ।
Vain– व्यर्थ ।
Vein– नसा ।
Vessel– भाँडो ।
Vassal– रैती ।
Vocation– पेशा ।
Vacation– बिदा ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Veil- घुम्टो ।
Vale- भञ्ज्याङ ।
Virtual- वास्तविक ।
Virtuous- भद्र ।
Waste- नष्ट गर्नु ।
Waist- कम्मर ।
Weak- कमजोर ।
Week- साता ।
Wait- पर्खनु ।
Weight- बोक्रा ।
Wet- भिजेको ।
Whet- शान लाउनु ।
Yoke- जुवा ।
Yolk- अंडाको पहेंलो भाग ।
Yard- गज ।
Yard- आँगन ।
Your- तिम्रो ।
Yore- उहिले ।
Zest- स्वादिलो ।
Jest- ठट्टा ।

31. Miscellaneous
(विविध)

Act- ऐन; अभिनय; काम ।
Adult- प्रौढ ।
Angel- अप्सरा; स्वर्गदूत ।
Angle- वल्छी; कोण ।
Anthem- स्तुति; गान ।
Armour- कवच ।
Army- सेना; फौज ।
Arrow- काँड; तीर; वाण ।
Ashtray- खाकदानी ।
Atlas- भूचित्रावली ।
Auction- लिलाम ।
Autograph- हस्ताक्षर ।
Badge- बिल्ला ।
Balloon- गुब्बारा ।
Balm- मलहम ।
Bandage- पट्टी ।
Bark- बोक्रो ।
Barrage- बाँध ।
Barrel- पीपा ।
Barrow- ठेलागाडी ।
Bayonet- संगीन ।
Bin- ड्याम्पो ।
Blaze- ज्वाला; राप; लप्का ।
Bloater- सुकुटी; सिद्रा ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Bier- खट ।
Binocular- दुर्बीन ।
Block- अचानु; घिर्नी ।
Boat- नाउ; डुँगा ।
Bobbin- लट्टाई ।
Bond- तमसुक ।
Bonfire- डढेलो ।
Bow- धनुष ।
Brau- ढुटो; चोकर ।
Branch- हाङा; शाखा ।
Bribe- घूस ।
Bridge- पुल ।
Bridle- लगाम; रास ।
Broach- कीर; बर्मा ।
Broth- सुरुवा; क्वाँथ ।
Buckle- बक्लस ।
Bullock-cart- बयलगाडी ।
Bun- मालपुवा ।
Cannon- तोप ।
Canopy- चँदुवा ।
Capital- राजधानी ।
Card- तास ।
Cartrige- टोटा ।
Casket- कन्तूर ।
Catapult- गुलेलीं; घुयेंत्रो ।
Cataract- छाँगो; जलप्रपात ।
Causeway- बाँध; आली ।
Cavalry- रिसल्ला ।

Chaff- कुट्टी; भूस ।
Charlot- रथ ।
Chart- चित्रपट ।
Checkers- थर्की ।
Chess- बुद्धिचाल ।
Chisel- छिनु ।
Churn- ठेकी; मदानी ।
Cigar- चुरोट ।
Cigarette- सिगरेट ।
Claypipe- चिलिम ।
Climate- हावापानी; जलवायु ।
Clock- दिवालघडी ।
Clog- अल्फो; घाँडो ।
Club- गदा ।
Cocktail- पानगोष्ठी ।
Common- चउर; गौचर ।
Conductor- परिचालक ।
Constable- सिपाही ।
Cowl- कानेटोपी ।
Cradle- कोक्रो ।
Crutch- बैसाखी ।
Cue- चुल्ठो; टुप्पी ।
Currycomb- खर्रा ।
Cycle- साइकल ।
Cyclone- हुरी; आँधी ।
Dam- बाँध; दुवाली ।
Den- ओडार; गुफा ।
Depot- भँडार; गोदाम ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Diary- रोजनामचा ।
Dice- पासा; गोटी ।
Die- छाप; मोहर ।
Doll- पुतली; गुडिया ।
Dower- दाइजो ।
Dung- गोबर ।
Earring- कुण्डल; मुन्द्री ।
Engine- यन्त्र; इन्जिन ।
Exercise- व्यायाम; अभ्यास ।
Exhibition- प्रदर्शनी; मेला ।
Exile- वनवास ।
Fair- मेला; हाट ।
Fan- पंखा; नाङलो ।
Federation- सगठन ।
Feed- चारो; आहार ।
Fence- बार; टाटी ।
Fertilizer- मल ।
Festival- चाड; पर्व ।
Festoon- तोरण ।
First-aid- प्राथमिक उपचार।
Flag- झण्डा; ध्वजा; पताका ।
Flax- सन; पाट ।
Foam- फींज ।
Fodder- कुट्टी; पराल; लार ।
Fold- खोर ।
Folksong- लोकगीत; लोकधुन ।
Foreign- विदेश; परदेश ।
Gag- बुजो ।
Garden- बगैंचा, फूलबारी ।
Garner- भकारी ।
Gig- एक्का, टमटम ।
Glue- सरेस; खोटो; लेई ।
Grain- अन्न; अनाज ।
Grate- मकल ।
Grater- कोन्याँसो ।
Grave- चिहान ।
Grouse- लुइँचे; वनकुखुरो ।
Grove- घारी; झाडी ।
Grub- कसिल्कीरो; लाम्रे ।
Gymnastics- कसरत; व्यायाम ।
Hag- बोक्सी; डाइनी ।
Ham- फिला; चाक ।
Handkerchief- जेवी रुमाल ।
Handle- बींड; हातो ।
Handmill- जाँतो ।
Hatchet- बन्चरो; परशु ।
Hay- पराल ।
Heater- तापक-यन्त्र ।
Helmet- फलामे टोपी ।
Herb- जडीबुटी ।
Hero- नायक; अभिनेता ।
Heroine- नायिका; अभिनेत्री ।
Hillock- डाँडा ।
Hive- चाको ।
Hod- खर्पन ।
Hoe- कुटो; कोदाली ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Hoof– खुर; टाप ।
Hook– अकुस; वल्छी ।
Horn– सीङ ।
Horoscope– चिह्ना ।
Hump– जुरो; ढिस्को ।
Hunter– शिकारी; व्याधा ।
Husk– भूस ।
Hysteria– मिर्गी ।
Irons– नेल; हतकडी ।
Itch– लूतो ।
Jordan– कोपरा ।
Juggler– जादूगर; चटकी ।
Kingdom– अधिराज्य; साम्राज्य
Kitchen-knife– चुलेंसी ।
Kite– चंगा; चील ।
Khukri– खुकुरी ।
Ladder– लिस्नु; भऱ्याङ ।
Lane– गल्ली ।
Language– भाषा; बोली ।
Lash– कोर्रा; चाबुक; परेला ।
Latch– आग्लो; छिटकिनी ।
Lath– फल्याक; तख्ता ।
Lavatory– शौचालय ।
Leaf– पात; पाना ।
Leather– छाला ।
Lever– गल; साभेल; व्म्पल ।
Litter– उलिन्काठ; डोली ।
Lobster– झींगेमाछा ।
Lock– चुल्ठो; शिखा; ताल्चा ।
Loft– बुइँगल ।
Log– मूढो ।
Loin– कम्मर ।
Lottery– चिट्ठा ।
Lounge– बैठक ।
Lute वीणा; सारङ्गी ।
Lynx– वन विरालो; हाप्सिलो ।
Mackintosh– वर्षाती ।
Magnet– चुम्बक ।
Mane– जगर; याल ।
Map– मानचित्र; नक्सा ।
Market– हाट; बजार ।
Marriage– विहे ।
Mart– बजार; हाट; मण्डी ।
Mask– मखुण्डो ।
Maul– मूसल; मुङग्रो ।
Meadow– खर्क; चरन ।
Measure– नाप; परिमाण ।
Microscope- सूक्ष्मदर्शकयन्त्र ।
Mill– घट्ट; जाँतो ।
Mince– कीमा ।
Mint– टक्सार ।
Mire– हिलो; भास ।
Monk– सन्यासी; योगी; लामा ।
Moonlight– जुनेलीरात ।
Mop– कूचो; झाडू ।
Moth– भुसुना ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Mud- हिलो ।
Muller- लोहोरो ।
Music- संगीत ।
Muzzle- थुतुनो; मुखौरो ।
Nation- राष्ट्र; जाति; जनता ।
Nectar- अमृत ।
Nettle- सिस्नु ।
Noose- पासो; जाल; फन्दा ।
Oil-mill- कोल्हू ।
Omen- साइत; जोखना ।
Orchid- सुनगाभा ।
Orphan- अनाथ; टुहुरो ।
Otter- ऊद ।
Pad- चकटी; गद्दी ।
Paddle- वहना ।
Pail- गबुवा; बाल्टी; ढुंग्रो ।
Pan- ताप्के; तावा; ताई ।
Park- उद्यान; तोपखाना ।
Passport- राहदानी ।
Paste- लेई; खोटो; माड ।
Pastry- पुवा; मनभोग ।
Pasture- खर्क; गौचर; चउर ।
Pasty- ममचा ।
Path- बाटो; गोरेटो ।
Pavilion- सामियाना; पाल ।
Paw- पञ्जा; नङग्रा ।
Peel- बोक्रा ।
Pen- गोठ; खोर; कलम ।

Pendant- झुम्का; कुण्डल ।
Peon- चपरासी; नोकर; सईस ।
People- प्रजा; जनता ।
Perfume- धूप; अत्तर ।
Pestle- मूसल; ढिकी ।
Phial- शीशी ।
Picnic- वनभोज ।
Picture- चित्र; तसवीर ।
Pike- ढाट; घोचो; भाला ।
Pillar- खाँभो; स्तम्भ ।
Pillory- ठिंगुरो; तुरुङ ।
Pipe- नली; बाँसुरी; मुरली ।
Pistol- पिस्तोल ।
Pit- खाल्डो; भडखालो ।
Plane- रन्दा; वायुयान; मैदान ।
Plank- तख्ता; फल्याक ।
Plantation- बगान ।
Platform- पेटी; मञ्च ।
Plug- ठेडी; बुजो ।
Plumb- साहुल ।
Plume- प्वाँख, सिउर; कल्की ।
Pod- कोसा ।
Poker- क्रीर; सुइरो ।
Pole- खामो ।
Police- प्रहरी; सिपाही ।
Pool- दह; कुण्ड; तलाउ ।
Pork- सुंगुर वा वनेलको मासु ।
Port- घाट; बन्दरगाह

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Portage– मजदूरी; ज्याला।
Portico– मण्डप; दलान; वरण्डा।
Pound– गोठ; खोर।
Powder– बुकनी; धूलो, पाउडर।
Precept– उपदेश; अर्ती।
Press– छापाखाना।
Prison– झ्यालखाना; कारागार।
Procession– वरियाँत; जन्ती।
Property– सम्पत्ति; जेथा।
Proverb– उखान; आहान।
Pully–घिर्नी।
Pulp– गुदी; गुभो।
Pump– पिचकारी।
Puppet– कठपुतली; गुडिया।
Pyre– चिता।
Quid– खैनी।
Rack– डूँड, नाद।
Rag– कुम्रो।
Raincoat– बरसाती।
Ration– सीधा; रसद।
Reed– निगालो; नरकट।
Refrigerator चिस्यान-यन्त्र।
Register– खाता।
Rent–भाडा।
Reservoir– हौज।
Resin– खोटो; चोप।
Road– सडक।
Roast– कबाफ।
Robe– लबेदा; अलखा।
Rock-salt– सींधे नून।
Root– जरा; कन्दमूल।
Rouge– अभीर; लाली।
Rug– कम्बल; राढी; धुस्सा।
Sabre– खूँडा; खड्ग।
Saddle– काठी; जीन।
Saltpetre– सोडा।
Sandal– खराऊ; चप्पल; चन्दन।
Sandwitch– सिङ्गाडा; कचौडी।
Saucer– खण्डेथाल; रिकापी।
Scabbard– दाप; म्यान।
Scale– पल्ला; कत्ला।
Scene– रंगभूमि; नाचघर।
Scent– अत्तर; सुगन्ध।
Sceptre– राजदण्ड।
Scholarship– छात्रवृत्ति।
Scoop– वेल्चा।
Scout– बालचर; जासूस।
Scratch– कन्याउनु; खोस्रनु।
Seal– छाप; मोहर।
Seat– आसन; पिरा; कुर्सी।
Seed– बियाँ; बिउ।
See-saw– ढिकी-पिङ।
Serf– कमारो; खेतालो।
Shade– छहारी; छायाँ; स्याँहाल।
Shadow– छायाँ; छहारी; स्याँहाल।
Sheath– म्यान; दाप।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Shears- ठूलो कैंची ।
Shelf- दराज; टांड ।
Shield- ढाल ।
Ship- जहाज ।
Shoot- टुसा ।
Shop- पसल; दोकान ।
Shorts- कट्टु ।
Skillet- डेग्ची ।
Slave- कमारो; चाकर ।
Sling- घुएँत्रो ।
Slipper- खराऊ; चप्पल ।
Snare- जाल; पासो; फन्दा ।
Snout- थुतुनो ।
Sod- चपरी ।
Soot- मोसो; ध्वाँसो ।
Soup- सुरुवा; झोल; रस ।
Spark- फिलिङ्गो; झिल्को ।
Spectacles- चश्मा ।
Spindle- कतुवा ।
Spinner- चर्खा ।
Spit- झीर; सुइरो; थूक ।
Spud- खुर्पी; पसनी ।
Stable- तबेला; अस्तबल ।
Stage- रंगमञ्च; अखाडा ।
Stall- चौतारो; तबेला; गोठ ।
Stamp- टिकट; मोहर; छाप ।
State- राज्य ।
Statue- प्रतिमा ।
Stone- कोया; ढुंगो ।
Straw- पराल; फूस ।
Taper- दियो; बत्ती ।
Tart- पकौडी ।
Tax- कर; तिरो; महसूल ।
Tent- पाल; तम्बू ।
Tether- दाम्लो; पगाहा ।
Thatch- खर; फूस ।
Thermometer- तापमापकयंत्र ।
Thermos- तापरक्षक भाँडो ।
Thimble- लख्खु; अमल्तुनो ।
Thrash- दाउनु; झाँट्नु ।
Throne- सिंहासन; राजगद्दी ।
Tiffin- खाजा; चमेना ।
Tobacco- तमाखु; सुर्ती ।
Tool- ज्याभल; हतियार ।
Town- नगर; शहर ।
Toy- खेलौना ।
Trap- पासो; खोर; बग्गी ।
Tree- रुख ।
Tress- चुल्ठो; जुल्फी, लट्टा ।
Tripod- त्रिपाई ।
Trivet- ओदान; त्रिखुटी ।
Trough- नाद; डूँड ।
Trowel- कर्नी ।
Truck- ट्रक; लहरी ।
Trunk- सूँड ।
Tunnel- सुरुङ ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Twine– सुतली ।
Udder– कल्चौंडो ।
Valance– झल्लर; झालर ।
Vale– घाटी; उपत्यका; भंज्याङ ।
Van– नाङ्लो; डब्बा ।
Vase– गमला; फूलदानी ।
Vehicle– गाडी; बग्गी ।
Venison– मृगको मासु ।
Village– गाउँ ।
Wad– बुजो ।
Wart– कोठी; मूसा ।
Wave– लहर; तरङ्ग ।
Weapon– हतियार ।
Weight– ढक ।
Wharf– घाट; तट ।
Wheel– पाङ्ग्रा ।
Whim– तरङ्ग; लहर ।
Whip– कोर्रा; चावुक; दुवाली ।
Whisk– चमर; मखौरी ।
Wick– सलेतो; बाती ।
Wisp– कूचो ।
Wing– पखेटा ।
Witch– बोक्सी; डाइनी ।
Wizard– धामी; झाँक्री ।
Woman– महिला; आइमाई ।
Wool– ऊन ।
Yarn– धागो ।
Yoghourt– मही ।
Yoke– हलो ।
Zone– कन्धनी; इजार; अंचल ।

32. Sentences of Order

(आज्ञाका वाक्यहरू)

Allow me– आज्ञा दिनुहोस् ।
As you like– जस्तो तपाईंको इच्छा ।
Be careful– सतर्क रहू ।
Be quiet please– कृपया चूप लाग्नुहोस् ।
Be ready– तैयार होऊ ।
Be silent– चूप लाग ।
Bring a glass of water– एक गिलास पानी ल्याऊ ।
Bring the food– खाने कुरा ल्याऊ ।
Come again– फेरि आउनू ।
Come back– फर्केर आऊ ।
Come here– यता आऊ ।
Come near– नजीकै आऊ ।
Come on– आउनुस् ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Come soon– चाँडै आउनू ।
Come straight– सोझै आऊ ।
Cross here– यहाँबाट पार गर्नोस् ।
Cut jokes– ठट्टा नगर ।
Do come– अवश्य आउनू ।
Do not be formal– कष्ट नगर्नुहोस् ।
Do not chatter– कचकच नगर ।
Do not come here– यता नआऊ ।
Do not delay– ढीलो नगर ।
Do not forget– नबिर्स ।
Do not go– नजाऊ ।
Do not make a joke– ख्याल ठट्टा नगर ।
Do not make a noise– हल्ला नगर ।
Do not quarrel– झगडा नगर ।
Do not tease him– उसलाई नजिस्क्याऊ ।
Do not trouble me– मलाई नसताऊ ।
Do not worry– नआत्तिऊ; फिक्री नगर; चिन्ता नगर ।
Drive slowly– बिस्तारै हाँक ।
Eat– खाऊ ।
Entrance– पस्ने बाटो ।
Exit– निस्कने बाटो ।
Go ahead– अगाडि बढ ।
Go at once– तुरून्तै जाऊ ।
Go away– गइहाल ।
Go back– फर्क ।
Go down– तल ओर्ल ।
Go slowly– बिस्तारै जाऊ ।
Go straight– सोझै जाऊ ।
Go up– माथि उक्ल ।
Have a little patience– केही धैर्य गर ।
Have your attention please– कृपया ध्यान दिनुहोस् ।
I am sorry– मलाई दुःख छ ।
I am very glad to meet you– तपाईंलाई भेट्दा बडो खुशी लाग्यो ।
I am very sorry– म बडो दुःखी छु ।
I beg your pardon– क्षमा गर्नुहोस् ।
I do not know– मलाई थाहा छैन ।
I know– म जान्दछु ।
It is no thoroughfare– यो सार्वजनिक बाटो होइन ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

It is very hot today– आज धेरै गर्मी छ।
Just now– ऐले; भर्खरै।
Let him come– उसलाई आउन देऊ।
Let him go– उसलाई जानदेऊ।
Let it be– भो भो; हुन देऊ।
Let me go– मलाई जानदिनोस्।
Let me see– मलाई हेर्नदेऊ।
Let me work– मलाई काम गर्नदेऊ।
Let us begin– शुरू गरौं।
Listen– सुन्नोस्; ध्यान दिनुस्।
Lit the lamp– बत्ती बाल।
Look ahead– सामुन्ने हेर।
Look here– यता हेर।
Make haste– चाँडो गर।
May you go now– अब तिमी जान सक्छौ।
Mind your business– आफ्नू काम गर।
Never forget– कहिल्यै नबिर्स।
No admission without permission– आज्ञा बेगर प्रवेश निषेध।
No parking– गाडी ठड्याउन मनाई छ।
No smoking– धूम्रपान निषेध।
Nothing else– केही होइन।
Nothing is particular– कुनै खास कुरो होइन।
No worry– कुनै फिक्री छैन।
Please allow me to go– मलाई जाने अनुमति दिनुहोस्।
Please be seated– बस्नुहोस्।
Please come again– फेरि आउनुहोस्।
Please come here– यहाँ पाल्नुहोस्।
Please come in– भित्र पाल्नुहोस्।
Please do not trouble yourself– कृपया कष्ट नगर्नुहोस्।
Please give reply– जवाफ दिनुहोस्।
Please sign– सही गर्नुहोस्।
Please wait a bit– एकछिन पर्खनुहोस्।
Please walk fast– चाँडै हिड्नुहोस्।
Pull the chain– जन्जीर तान्नोस्।
Put off the clothes– लुगा फुकाल।
Put on the clothes– लुगा लगाऊ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Put out the lamp- बत्ती निभाऊ।

Read- पढ; पढ्नोस्।

See you again- फेरि भेटौंला।

Show the way- बाटो देखाऊ।

Speak- बोल; भन्नुस्।

Stand here- यहाँ उभिऊ।

Stop- पख; थाम; पर्ख।

Stop the car- गाडी रोक।

Switch off the fan- पंखा बन्द गर।

Switch off the light-बिजुली निभाऊ।

Switch on the fan- पंखा चलाऊ।

Switch on the light-बिजुली बाल।

Take this- यो लेऊ।

Thank you for your help- तपाईंको मद्दत ा लागि धन्यवाद।

Thank you for your wise advice- तपाईंको भलो सल्लाहका लागि धन्यवाद।

That is enough- लौ, भो; भयो।

That is not enough- लौ, भएन।

Think before you speak- सोची, सम्झी बोल।

This is quite enough- लौ, पुग्यो; लौ, भयो।

To-let- बहालमा दिने।

Try again- फेरि बल गर।

Turn to the left- देब्रे फर्क।

Turn to the right- दाहिने फर्क।

Wait a bit- एक छिन पर्ख।

Wait outside- बाहिर पर्ख।

Wash the clothes-लुगा धोऊ।

Wash your hands- हात धोऊ

Welcome, Sir !- स्वागत, श्रीमान्।

Welcome, Madam !- स्वागत, श्रीमती !

We shall meet again- हामी फेरि भेटौंला।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

33. Sentences of Question
(सवालका वाक्यहरू)

Anything else ?– अरू केही ?
Are you angry ?– तपाईं रिसाउनु भो ?
Are you quite well ?– तपाईंलाई सञ्चै छ ?
Did you understand ?– बुझ्यौ ?; सम्झ्यौ ?
Do you know ?– तिमीलाई थाहा छ ?
Have you ever been to Nepal ?– के तिमी कहिले नेपाल गएका छौ ?
How are the children ?– बालबच्चालाई कस्तो छ ?
How are you ?– तिमीलाई कस्तो छ ?
How do you do ?– तपाईंको के हाल छ ?
How many brothers are you ?– तिमी कति दाजु-भाइ छौ ?
How many sisters have you ?– तिम्रा कति दिदी-बहिनी छन् ?
How old are you ?– तपाईंको उमेर कति भो ?
May I go ?– म जाऊँ ?
What are you ?– तपाईं के हुनुहुन्छ ?
What brings you here ?– कसरी पाउकष्ट गर्नु भो ?
What did you say ?– के भन्नु भो ?
What do you mean ?– के भनेको ?
What do you say ?– के भन्छौ ?
What happened ?– के भो ?
What is this ?– यो के हो ?
Who is he ?– को हो ?
What is that ?– त्यो को हो ?
What is the matter ?– कुरो के हो ?
What is the news ?– के खबर छ ?

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

What is the quarrel about ?– के बारे झगडा हो ?
What is the reason ?– के कारण हो ?
What is the time ?– कति बज्यो ?
What is the trouble ?– के अप्ठ्यारो पऱ्यो ?
What is your father ?– तपाईंका बुबा के गर्नु हुन्छ ?
What is your name ?– तपाईंको नाम के हो ?
What is your opinion ?– तपाईंको के राय छ ?
What is your profession ?– तिम्रो व्यवसाय के हो ?
What should be done ?– के गर्नुपर्ला ?
What shall I do for you ?– तपाईंको म के सेवा गरूँ ?
When did you come ?– कहिले आयौ ?
When do you get up ?– तिमी कति बजे उठ्छौ ?
When do you sleep ?– तिमी कति बजे सुत्छौ ?
When shall we meet again ?– अब फेरि कहिले भेट होला ?
When will you come to us ?– तपाईं हामीकहाँ कहिले आउने ?
When will you see him ?– तपाईंले उहाँलाई कहिले भेट्ने ?
Where do you live ?– तिमी कहाँ बस्छौ ?
Where from ?– कहाँबाट; कताबाट?
Where to ?– कतातिर ?
Who is there ?– त्यहाँ को छ ?
Why ?– किन ?
Will you do a thing ?– एउटा काम गर्छौ ?
Will you not go ?– तिमी जाँदैनौ ?
Your address please ?– तपाईंको ठेगाना ?
Your introduction please ?– तपाईंको परिचय ?

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

34. Sentences of Answer
(जवाफका वाक्यहरू)

Gokul is my intimate friend– गोकुल मेरा घनिष्ठ मित्र हुन् ।
He goes to school by bus– ऊ बसमा विद्यालय जान्छ ।
He is a doctor by profession– उनको पेशा डाक्टरी हो ।
He lives from hand to mouth– उनी बडो कष्टसित बाँचेका छन् ।
I am a Brahmin by caste– म जातको बाहुन हुँ ।
I am a Nepali– म नेपाली हुँ ।
I am a student– म विद्यार्थी हुँ ।
I am quite well– म निकानन्दै छु ।
I am not a non-vegetarian but vegetarian– म मांसाहारी होइन, शाकाहारी हुँ ।
I am not well– मलाई सन्चो छैन ।
I am twenty years old– म बीस वर्षको छु ।
I do not know– म जान्दिन; मलाई थाहा छैन ।
I drink Coca-Cola– म कोका-कोला पिउँछु ।
I get up early in the morning– म बिहान सवेरै उठ्छु ।
I have a headache– मेरो कपाल दुखेको छ ।
I live in Kathmandu– म काठमाडौंमा बस्छु ।
I read in class nine– म नवौं कक्षामा पढ्छु ।
I read not only Nepali but also English– म नेपाली मात्र होइन, अँग्रेजी पनि पढ्छु ।
I shall go tomorrow morning– म भोलि बिहान जाऊँला ।
It is not hot today- आज गर्मी छैन ।
It is not possible– यो साध्य छैन ।
It is time to go now– अब जाने बेला भयो ।
It is seven now– अहिले सात बजेको छ ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

It is very pleasant weather these days– अचेल मौसम बडो राम्रो छ ।

I want a glass of water– मलाई एक गिलास पानी चाहियो ।
I was born in Biratnagar– मेरो जन्म बिराटनगरमा भएथ्यो ।
I work in a government offiice–म सरकारी कार्यालयमा काम गर्छु ।
I write a letter– म चिट्ठी लेख्छु ।
My birthday falls on June first– मेरो जन्म–दिन जून एक तारीख पर्दछ ।

My father is a teacher– मेरो बुबा शिक्षक हुनुहुन्छ ।
My father's name is Rudra– मेरा बुबाको नाउँ रुद्र हो ।
My home is in Birgunj– मेरो घर बीरगञ्जमा छ ।
My name is Ram– मेरो नाउँ राम हो ।
My nativeland is Nepal– मेरो जन्मभूमि नेपाल हो ।
My residence is in Pokhara– मेरो घर पोखरामा छ ।
Nothing else– केही होइन; केही छैन ।
That book is mine– त्यो पुस्तक मेरो हो ।
The scenery here is good– यहाँको दृश्य राम्रो छ ।
They are my relatives– उनीहरू मेरा नातेदार हुन् ।
We are two brothers– हामी दुइ दाजु–भाई छौं ।
We have been living here for five years– हामी यहाँ पाँच वर्षदेखि बसेका छौं ।

We have two sisters– हाम्रा दुई दिदी–बहिनीहरू छन् ।
We have our dinner at eight– हामी राती आठ बजे खान्छौं ।
We live a very hard life– हामी बडो दुःखी जीवन व्यतीत गर्दछौं ।
Yes, he is a service-holder– हो, उनी जागीरदार हुन् ।
Yes, he is not of work– हो, उनी बेइलमी छन् ।
Yes, I have been Lumbini once– हो, म एकपल्ट लुम्बिनी गएको छु ।

Yes, switch the light off– हुन्छ, बत्ती निभाऊ ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

35. English Proverbs With Their Nepali Equivalents
(अंग्रेजी उखानका नेपाली पर्याय)

1. A bad workman quarrels with his tools- नाच्न नजान्ने आँगन टेढो।
2. A black stone will never grow white- गधा धोएर गाई हुँदैन।
3. A figure among cyphers- अन्धी देशमा कानु राजा।
4. A honey tongue, a heart of gall- मुखमा राम राम बगलीमा छुरा।
5. A little knowledge is a dangerous thing- अल्प विद्या भयङ्करी।
6. All is well that ends well- अन्त्य भलो त सब भलो।
7. An empty vessel sounds much- नमच्चिने पीङको सय रुट्का।
8. A word to the wise is enough- बुद्धिमान्लाई इशारा काफी।
9. Building castle in the air- मनको लड्डू घिउसित खानु।
10. Coming events cast their shadows before- हुने बिरुवाको चिल्लो पात, नहुने बिरुवाको फुस्रो पात।
11. Contentment is happiness- सन्तोषी सदा सुखी।
12. Cut your coat according to your cloth- घाँटी हेरी हाड निल्नु।
13. Do in Rome as the Romans do- देश गुणको भेष कपाल गुणको केश।
14. Do not vex the sleeping lion- रछानमा ढुङ्गा हान्यो मुखभरि छिटा।
15. Evil got, evil spent- लूटको धन फुपूको श्राद्ध।
16. Escaped with life millions found- जीउ रहे घीउ पिइन्छ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

17. Fair weather friends– छन् गेडी सबै मेरा, छैनन् गेडी सबै टेढा ।
18. Friends are plenty when the purse is full– धनीका सबै आफन्त ।
19. Good mind, good find– आफू भलो त जगत् भलो ।
20. Great cry little wool– मच्चियो मच्चियो थच्चियो ।
21. Haste makes waste– हतपतको काम लतपत ।
22. Health is wealth– स्वास्थ्य नै धन हो ।
23. Himself a beggar and a beggar at the door– जोगीका घरमा संन्यासी पाहुना ।
24. Hurry spoils curry– हडवडको काम गडवड ।
25. If the sky falls we will catch the larks– आकाशको फल् आँखा तरी मर् ।
26. It takes two to make a quarrel– एक हातले थपडी बज्दैन ।
27. Killing two birds with one stone– एक पन्थ दुइ काज ।
28. Like father like son– जस्तो वोट उस्तै फल ।
29. Look before you leap– घाँटी हेरी हाड निल्नु ।
30. Man proposes God disposes– म ताक्छु मूढो बन्चरो ताक्छ घुँडो ।
31. Many a little makes a mickle– एक थुकी सुकी हजार थुकी नदी ।
32. Many minds many thoughts– जति भाँडो उति चुबुकों ।
33. Might is right– जसको शक्ति उसको भक्ति ।
34. Money makes money– धनले धन तान्छ ।
35. No one knows the weight of another's burden– अचानोको पीर खुकुरीले जान्दैन ।
36. No one looks to his own fault– आफ्नो आङको भैंसी नदेख्नु अर्काको आङको जुम्रा देख्नु ।
37. No pains, no gains– दुःख नगरी सुख हुँदैन ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

38. **One sows another reaps**– लंका मार्ने हनुमान यश पाउने ढेडु ।
39. **Pennywise and pound foolish**– लोभले लाभ लाभले विलाप ।
40. **Pride has its fall**– उम्ले पोख्छ दगुरे लोट्छ ।
41. **Pure gold does not fear the flame**– अकबरी सुनलाई कसी लाउनु पर्दैन ।
42. **Pure gold does not fear the flame**– साँचो डग्दैन झूठो तग्दैन ।
43. **Respect yourself and you will be respected**– आफ्नो इज्जत आफ्नै हात ।
44. **Self-praise is no recommendation**– कसैले तपाईं भनोस् नभनोस् आफै मपाईं ।
45. **Something is better than nothing**– नहुनुभन्दा कानो मामा निको ।
46. **The thief threatens the constable**– चोरको डाँको ठूलो ।
47. **Time and tide wait for no man**– गएको जोबन बगेको पानी फर्केर आउँदैन ।
48. **Tit for tat**– जस्तालाई तस्तै ढिडोलाई निस्तै ।
49. **Union is strength**– एकता नै बल हो ।
50. **Where there is a will there is a way**– जहाँ इच्छा त्यहाँ उपाय ।
51. **Whistling maid and crowing hen are neither fit for gods nor men**– धोबीको कुकुर न घरको न घाटको ।

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

36. Numerals

(संख्याहरू)

0 zero – ० शून्य
1 one – १ एक
2 two – २ दुई
3 three – ३ तीन
4 four – ४ चार
5 five – ५ पाँच
6 six – ६ छ
7 seven – ७ सात
8 eight – ८ आठ
9 nine – ९ नौ
10 ten – १० दश
11 eleven – ११ एघार
12 twelve – १२ बाह्र
13 thirteen – १३ तेह्र
14 fourteen – १४ चौध
15 fifteen – १५ पन्ध्र
16 sixteen – १६ सोह्र
17 seventeen – १७ सत्र
18 eighteen – १८ अठार
19 nineteen – १९ उन्नाईस
20 twenty – २० बीस
21 twenty-one – २१ एक्काईस
22 twenty-two – २२ बाईस
23 twenty-three – २३ तेईस
24 twenty-four – २४ चौबीस
25 twenty-five – २५ पच्चीस
26 twenty-six – २६ छब्बीस
27 twenty-seven – २७ सत्ताईस
28 twenty-eight – २८ अट्ठाईस
29 twenty-nine – २९ उन्तीस
30 thirty – ३० तीस
31 thirty-one – ३१ एकतीस
32 thirty-two – ३२ बत्तीस
33 thirty-three – ३३ तेत्तीस
34 thirty-four – ३४ चौंतीस
35 thirty-five – ३५ पैंतीस
36 thirty-six – ३६ छत्तीस
37 thirty-seven – ३७ सैंतीस
38 thirty-eight – ३८ अठ्तीस
39 thirty-nine – ३९ उनन्चा-लीस
40 forty – ४० चालीस
41 forty-one – ४१ एकचा-लीस

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

42 forty-two – ४२ बयालीस
43 forty-three- ४३ त्रिचालीस
44 forty-four– ४४ चवालीस
45 forty-five – ४५ पैंतालीस
46 forty-six – ४६ छयालीस
47 forty-seven-४७ सतचालीस
48 forty-eight- ४८ अठ्चालीस
49 forty-nine–४९ उनन्चास
50 fifty – ५० पचास
51 fifty-one – ५१ एकाउन्न
52 fifty-two – ५२ बाउन्न
53 fifty-three– ५३ त्रिपन्न
54 fifty-four – ५४ चौवन्न
55 fifty-five – ५५ पचपन्न
56 fifty-six – ५६ छपन्न
57 fifty-seven– ५७ सन्ताउन्न
58 fifty-eight – ५८ अन्ठाउन्न
59 fifty-nine – ५९ उनसट्ठी
60 sixty – ६० साठी
61 sixty-one – ६१ एकसट्ठी
62 sixty-two – ६२ बासट्ठी
63 sixty-three– ६३ त्रिसट्ठी
64 sixty-four – ६४ चौंसट्ठी
65 sixty-five – ६५ पैंसट्ठी
66 sixty-six – ६६ छयासट्ठी
67 sixty-seven- ६७ सतसट्ठी
68 sixty-eight- ६८ अठसट्ठी
69 sixty-nine– ६९ उनहत्तर

70 seventy – ७० सत्तरी
71 seventy-one-७१ एकहत्तर
72 seventy-two-७२ बहत्तर
73 seventy-three – ७३ त्रिहत्तर
74 seventy-four – ७४ चौहत्तर
75 seventy-five-७५ पचहत्तर
76 seventy-six- ७६ छयहत्तर
77 seventy-seven – ७७ सतहत्तर
78 seventy-eight – ७८ अठहत्तर
79 seventy-nine – ७९ उनासी
80 eighty – ८० असी
81 eighty-one– ८१ एकासी
82 eighty-two- ८२ बयासी
83 eighty-three– ८३ त्रियासी
84 eighty-four-८४ चौरासी
85 eighty-five–८५ पचासी
86 eighty-six –८६ छयासी
87 eighty-seven– ८७ सतासी
88 eighty-eight– ८८ अठासी
89 eighty-nine-८९ उनान्नब्बे

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

90 ninety- ९० नब्बे
91 ninety-one- ९१ एकान्नब्बे
92 ninety-two- ९२ बयान्नब्बे
93 ninety-three- ९३ त्रियान्नब्बे
94 ninety-four- ९४ चौरान्नब्बे
95 ninety-five- ९५ पन्चान्नब्वे
96 ninety-six - ९६ छयान्नब्बे
97 ninety-seven- ९७ सन्तान्नब्बे
98 ninety-eight- ९८ अन्ठान्नब्बे
99 ninety-nine- ९९ उनान्सय
100 **hundred-** १०० सय

100 one hundred-	१०० एक सय
200 two hundred-	२०० दुई सय
300 three hundred-	३०० तीन सय
400 four hundred-	४०० चार सय
500 five hundred-	५०० पाँच सय
600 six hundred-	६०० छ सय
700 seven hundred-	७०० सात सय
800 eight hundred-	८०० आठ सय
900 nine hundred-	९०० नौ सय
1000 one thousand-	१००० एकहजार
10000 ten thousand-	१०००० दस हजार
100000 one lakh-	१००००० एक लाख
1000000 million-	१०००००० दस लाख
10000000 one crore-	१००००००० एक करोड
100000000 ten crore-	१०००००००० दस करोड
1000000000 one millard-	१००००००००० एक अर्ब
10000000000 ten millard-	१०००००००००० दश अर्ब
100000000000 one billion-	१००००००००००० एक खर्ब

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Serial Calculation
(क्रमबोधक गन्ती)

First- पहिलो
Second- दोस्रो
Third- तेस्रो
Fourth- चौथो
Fifth- पाँचौं
Sixth- छैटौं
Seventh- सातौं
Eighth- आठौं
Ninth- नवौं
Tenth- दशौं

Twentieth- बीसौं
Thirtieth- तीसौं
Fortieth- चालीसौं
Fiftieth- पचासौं
Sixtieth- साठीऔं
Seventieth- सत्तरीयौं
Eightieth- असीयौं
Ninetieth- नब्बेयौं
Hundredth- सयौं
Thousandth- हजारौं

Multiplicational Calculation
(गुणनबोधक गन्ती)

Single- एक गुणा
Double- दोब्बर
Three fold- तेब्बर
Four fold- चौबर
Five fold- पांच गुणा

Six fold- छ गुणा
Seven fold- सात गुणा
Eight fold- आठ गुणा
Nine fold- नौं गुणा
Ten fold- दश गुणा

Fractional Calculation
(अंशबोधक गन्ती)

1/2 Half- १/२ आधा
3/4 Three-fourth- ३/४ तीन-चौथाइ

2/3 Two-third- २/३ दुइ-तिहाइ
1/4 One-fourth- १/४ एक-चौथाइ

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

$1/5$ One-fifth– $१/५$ पाँचौं-भाग
$1/6$ One-sixth– $१/६$ छैटौं-भाग
$1/7$ One-seventh– $१/७$ सातौं-भाग
$1/8$ One-eighth– $१/८$ आठौं-भाग
$1/9$ One-ninth– $१/९$ नवौं-भाग
$1/10$ One-tenth– $१/१०$ दशौं-भाग

शुद्धि–पत्र

पातो		पंक्ति		छापिएको (अशुद्ध)		हुनुपर्ने (शुद्ध)
27	–	17	–	Plaintain	–	Plantain
29	–	21	–	Cinnamom	–	Cinnamon
32	–	17	–	Blaek–bee	–	Black–bee
33	–	15	–	Mosquiuo	–	Mosquito
38	–	7	–	Pantloon	–	Pantaloon
53	–	20	–	Dessent	–	Dissent
58	–	9	–	Ptaintiff	–	Plaintiff
61	–	4	–	Cropse	–	Corpse

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

११५८६

...कि विद्यापीठ ...

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu

CC-0. In Public Domain. Digitization by eGangotri.Funding: MIDF

निरक्षरलाई साक्षर तुल्याउन

काफ्लेजीको अमरकृति !

"नयाँ ठूलो वर्णमाला"

लेखक: देवीप्रसाद

अवश्य लानुहोस् ।

त्यस्तै,

केटाकेटीहरूका लागि चाँडै नै अँग्रेजी सिकाउन

Child's English Primer

by: D. P. Kafle

लान नबिर्सनुहोस् ।

प्रकाशक

पुस्तक-संसार

डिल्लीबजार, काठमाडौं ।

मुद्रक: पञ्चायत तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय आदर्श छापाखाना,

Nepal Sanskrit University, Balmeeki Campus, Kathmandu